

Caribisch Orgaan voor Hervorming en
Ontwikkeling i.o.

Uitvoeringsrapportage landspakketten Aruba, Curaçao en Sint Maarten - vierde kwartaal 2021

Datum	29 november 2021
Status	Finale versie

Inhoudsopgave

Uitvoeringsrapportage landspakketten Q4 2021	3
1. Inleiding	3
2. Voortgang uitvoeringsagenda Aruba	3
3. Voortgang uitvoeringsagenda Curaçao	3
4. Voortgang uitvoeringsagenda Sint Maarten	5
Bijlage A: Voortgang uitvoeringsagenda's op activiteitniveau	7
Bijlage A.1: Voortgang Uitvoeringsagenda Aruba op activiteitniveau	8
Bijlage A.2: Voortgang Uitvoeringsagenda Curaçao op activiteitniveau	17
Bijlage A.3: Voortgang Uitvoeringsagenda Sint Maarten op activiteitniveau	33
Bijlage B: Zienswijzen van de Landen op Uitvoeringsrapportage	46
Bijlage B.1: Zienswijze Aruba	46
Bijlage B.2: Zienswijze Curaçao	46
Bijlage B.3: Zienswijze Sint Maarten	46
Bijlage C: Reactie Tijdelijke Werkorganisatie op Zienswijzen	47
Bijlage C.1: Reactie TWO op zienswijze Aruba	47
Bijlage C.2: Reactie TWO op zienswijze Curaçao	47
Bijlage C.3: Reactie TWO op zienswijze Sint Maarten	47

Uitvoeringsrapportage landspakketten Q4 2021

1. Inleiding

Sinds begin 2021 is door de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten (hierna: de Landen) en de Tijdelijke Werkorganisatie (hierna: TWO) gewerkt aan de invulling van de Landspakketten. De thema's en maatregelen uit deze Landspakketten worden periodiek per land uitgewerkt in Uitvoeringsagenda's. In de Uitvoeringsagenda wordt vastgelegd welke concrete stappen genomen moeten worden om de hervormingen en investeringen te realiseren. In elke Uitvoeringsagenda zijn prioriteiten gesteld en de acties zijn zo concreet mogelijk benoemd. Op dit moment worden elk kwartaal nieuwe Uitvoeringsagenda's opgesteld.

Deze laatste Uitvoeringsrapportage van 2021 beschrijft de voortgang van de Landspakketten gedurende de periode 16 augustus 2021 tot en met 15 november 2021. De rapportage ziet daarmee op gedeeltes van de Uitvoeringsagenda's van het derde en vierde kwartaal van 2021.

Over het algemeen kan gesteld worden dat de uitvoering van de Landspakketten naar tevredenheid is verlopen in de afgelopen drie maanden, in constructieve samenwerking tussen de Landen en de TWO. Wel wordt opgemerkt dat een deel van de overeengekomen deadlines in de Uitvoeringsagenda voor het vierde kwartaal van 2021 verder weg in de tijd liggen. Daardoor kan op dit moment nog geen integrale waardering gegeven worden over het uiteindelijk behalen van het beoogde resultaat of de kwaliteit daarvan.

Voor elk van de drie Landen geldt dat de beschikbare capaciteit binnen de overheid een risico vormt voor de toekomstige voortgang van de Landspakketten. Daarom zal komende periode door de TWO in nauwe samenwerking met de Landen ingezet worden op verdere prioritering van de maatregelen, aanscherping van de haalbaarheidstoets op de uitvoering van maatregelen, en duurzame versterking van het overheidsapparaat en gerichte ondersteuning vanuit het programmabudget van de TWO. De TWO kan op incidentele basis ondersteunen bij de uitvoering van de projecten en programma's, maar een structurele oplossing van het capaciteitsvraagstuk zal binnen de overheidsorganisaties van de Landen zelf gevonden moeten worden.

De volgende secties van de Uitvoeringsrapportage beschrijven de specifieke ontwikkelingen en voortgang van de Uitvoeringsagenda's van de afgelopen drie maanden per Land. Vervolgens bevat Bijlage A een voortgangsrapportage op activiteitsniveau. De zienswijzen van de Landen op deze Uitvoeringsrapportage, evenals de reactie op deze zienswijzen van de TWO, zijn bijgevoegd als respectievelijk Bijlage B en C.

2. Voortgang uitvoeringsagenda Aruba

Voor Aruba geldt dat een groot deel van de in de uitvoeringsagenda's opgenomen deadlines is gehaald in de afgelopen drie maanden. Zoals ook hierboven aangegeven, is het wel merkbaar dat het Landspakket veel vergt van de organisatie in Aruba.

Een aantal onderzoeken is in deze periode opgestart (organisatie financiële kolom; aanbesteding voor onderzoek subsidiebeleid; onderzoek naar HR functie; arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving; sociale zekerheidsstelsel). Twee onderzoeken zijn reeds (nagenoeg) afgerond. Zo is het resultaat van onderzoek

naar het onderwijsstelsel dat de inspecties van Nederland en Aruba samen hebben uitgevoerd door de beide inspecties technisch vastgesteld. Daarnaast is er een concept rapport opgeleverd in het kader van ondernemerschap en investeringsklimaat. Verder is er concept regelgeving opgesteld ter versterking van de financiële kolom. Wetgeving rondom de Depositogarantiestelling is aan de Staten aangeboden. Verder is de Ruimtelijk Ontwikkelingsplan met Voorschriften (ROPV) vastgesteld. Voor een aantal maatregelen zijn inventarisaties gedaan die als basis zullen dienen voor nader te bepalen vervolgstappen (m.n. position paper statistische informatie (A.2) en inventarisatie aanbevelingen bestaande onderzoeken illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten).

Ook de ambtelijke voorbereiding voor de bestuurlijke besluitvorming over het belastingstelsel (introductie BTW en vereenvoudiging van het stelsel) en de hervorming van de Belastingdienst is afgerond, op grond waarvan op 15 november 2021 positieve bestuurlijke besluitvorming heeft plaatsgevonden. Daarbij wordt opgemerkt dat de planning van Aruba ambitieus is. Risico bestaat dat de introductie van het nieuwe stelsel botst met de doorontwikkeling van de Belastingdienst. Mede daarom worden go-no go momenten ingebouwd in de mijlpalenplanning rondom het nieuwe stelsel. Verder ondersteunt de TWO de plannen met een financiële bijdrage voor ICT implementatie, communicatie en technische assistentie.

Voor een aantal maatregelen is de deadline niet gehaald of vergden de aangeleverde stukken een extra slag. Over het algemeen is hierover tijdig afgestemd en zijn de redenen voor de vertraging gegrond (met name te optimistische planning en voortschrijdend inzicht). Dit betreft het opleveren van een ontwerp verslaggevingsstelsel, de rapportage van het vergelijkend onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden, de voorbereiding van de bestuurlijke sessie over de kwaliteit en doelmatigheid van de overheid en het Plan van Aanpak Doorstroom en Doorgroeibeleid.

Reden tot zorg was er voor het thema zorg. Voor wat betreft de doorlichting van het zorgstelsel (F.3) geldt dat de ambtelijke gesprekken hierover weer zijn opgestart. De resultaten van een lopend onderzoek naar de doorlichting van het zorgstelsel, dat onder opdrachtgeverschap van Aruba wordt uitgevoerd, wordt eind dit jaar verwacht.

3. Voortgang uitvoeringsagenda Curaçao

In de voorgaande uitvoeringsrapportage over het derde kwartaal van 2021 is melding gemaakt van vertraging bij de uitvoering van het Landspakket Curaçao en de totstandkoming van de uitvoeringsagenda voor het derde kwartaal. De uitvoeringsagenda voor het vierde kwartaal is wederom te laat vastgesteld (eind oktober) en kent op meerdere onderdelen een verschuiving van deadlines doordat afspraken niet tijdig zijn gerealiseerd.

Desalniettemin is voortgang geboekt bij de uitvoering van het Landspakket. Curaçao heeft op 23 augustus 2021 de Nationale Hervormingscommissie regering Curaçao (NHC) ingesteld, dat de coördinatie en monitoring van de uitvoeringsagenda aan Curaçaose zijde op zich neemt. De samenwerking tussen de TWO en de NHC is medio september opgestart door het maken van afspraken over dossierhouderschap, overlegstructuren, mandaten en informatiestromen. De samenwerking tussen de TWO en de NHC verloopt goed. De sturing door de NHC is duidelijk merkbaar en betaalt zich uit in resultaten op diverse vlakken

waaronder de meest precare dossiers. Door constructieve samenwerking op het ambtelijk niveau wordt onder meer invulling gegeven aan afspraken in de uitvoeringsagenda over het fiscaal stelsel (C.1), de belastingdienst (C.4), de SVB maatregelen (E.4.1.3), de verduurzaming van het ziekenhuis Curaçao Medical Center (F.3.3) en de hervorming van het kansspelbeleid (H.2/H.19).

Omdat de uitvoeringsagenda voor het vierde kwartaal pas eind oktober is vastgesteld, en de daarin opgenomen deadlines zijn geactualiseerd, ligt het merendeel van de maatregelen nu op schema. Het is van belang dat de in de uitvoeringsagenda gemaakte afspraken nu ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Op diverse thema's zijn daartoe goede stappen gezet in oktober en de eerste helft van november. Ook is de samenwerking verder geïntensiveerd, onder meer zichtbaar door meerdere werkbezoeken van de TWO aan Curaçao in november. Zo vinden in de tweede helft van november diverse gesprekken plaats om invulling te geven aan de uitdagende afspraken in thema B (het herzien van de HR-functie en het op gang brengen van mobiliteit binnen het overheidsapparaat) en thema E (arbeidsmarkt, sociale voorzieningen en het stimuleren van ondernemerschap). Verder is de TWO voornemens de plannen aanvullend te ondersteunen door financiering beschikbaar te stellen voor het grond- en vastgoedbeleid en het inhalen van de achterstanden bij de wetgevingsfunctie.

Succesvol invulling geven aan de uitvoeringsagenda vraagt om commitment, doorzetting en verdere intensivering van de samenwerking tussen TWO en de NHC. Zeker nu voor steeds meer maatregelen de tijd is aangebroken om analyses, aanbevelingen en plannen van aanpak om te zetten naar uitvoering.

4. Voortgang uitvoeringsagenda Sint Maarten

In de afgelopen drie maanden zijn de uitvoering van het landspakket Sint Maarten en de onderlinge samenwerking tussen Nederland en Sint Maarten naar tevredenheid verlopen. Maatregelen op het gebied van Financieel beheer (thema A) en verbetering van de detentieomstandigheden (maatregelen H.20/H.21) behoeven nadrukkelijke aandacht.

Sint Maarten zet zich zichtbaar in om de beoogde resultaten tijdig te realiseren. Zoals ook aangegeven in de inleiding van deze rapportage, ligt een deel van de overeengekomen deadlines in de uitvoeringsagenda voor het vierde kwartaal van 2021 verder weg in de tijd, waardoor op dit moment nog geen integrale waardering gegeven kan worden over het uiteindelijk behalen van het beoogde resultaat of de kwaliteit daarvan. Daarnaast ziet een deel van de beoogde resultaten op het opleveren van een (concept)rapportage door een externe partij of de voortgang rondom een aanbestedingsprocedure. De voortgang op uitvoeringsactiviteiten waarvoor Sint Maarten zelf aan de lat staat blijft kwetsbaar gezien de beperkte uitvoeringskracht bij de overheid van Sint Maarten. Bij een aantal afspraken waarbij Sint Maarten zelf verantwoordelijk was voor de uitvoering is om die reden gezamenlijk besloten om iets meer tijd te nemen. De groene kleur bij de maatregelen in Bijlage A.3 reflecteert derhalve de actuele voortgang en een positieve verwachting ten aanzien van het realiseren van het beoogde resultaat.

Op het terrein van Financieel beheer (thema A) werden gedurende de afgelopen periode kleine stappen gezet. De financiële werkprocessen worden in kaart gebracht door een extern onderzoeksbureau en er is een (concept) procesbeschrijving opgesteld in het kader van een noodzakelijke opschoning van

de balansposten. De deadline van voormelde procesbeschrijving is overschreden mede doordat afstemming plaats heeft gevonden met overige activiteiten in maatregel A.1, waardoor nu een kwalitatief goed en gedegen plan voorligt. In thema C (Belastingen) zijn voorbereidingen getroffen voor het uitvoeren van de quick wins uit fase 1 van de modernisering van de Belastingdienst. De uitvoering van de quick wins kan op korte termijn van start gaan nu de financiering middels een bijdrage vanuit Nederland is toegekend.

In de afgelopen periode zijn in thema E (Economische hervormingen) twee aanbestedingstrajecten van start gegaan voor een onderzoek naar het arbeidsmarktbeleid en respectievelijk een onderzoek naar hervorming van het sociale zekerheidstelsel, waarvan de eerste reeds tot de selectie van een uitvoeringspartij heeft geleid. Op de sociaaleconomische dossiers blijven de beperkte uitvoeringscapaciteit aan Sint Maartense kant en de noodzaak tot betrokkenheid en consultatie van de sociale partners voortdurende punten van aandacht. Daarnaast is in thema E een onderzoek naar het investerings- en ondernemerschapsklimaat gegund aan een onderzoeksbureau en volop in uitvoering. Op thema F (Zorg), met name het veelomvattende dossier van de lange termijn bestendigheid van de financiering van de gezondheidszorg, is een plan van aanpak op ambtelijk niveau gereed. Om de ook daar beperkte uitvoeringscapaciteit te versterken is ondersteuning vanuit de TWO toegezegd. Op het vlak van korte termijn maatregelen in de financiering van de zorg (wijziging van de ZV/OV loongrenzen) heeft het Ministerie van VSA grote vooruitgang geboekt. Aandachtspunt is echter de volgende fase waarin het Ministerie voor de voortgang afhankelijk is van andere actoren, waaronder de parlementaire behandeling.

Desalniettemin zijn er ook maatregelen waarbij de voortgang niet voldoende is. De inhaalslag met de achterstanden op de jaarrekeningen van het Land heeft wederom vertraging opgelopen. Dit is zorgelijk, temeer nu de data die zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda geheel door Sint Maarten zijn bepaald, waarbij nadrukkelijk is meegegeven dat de planning vooral realistisch diende te zijn. Dit is een illustratie van de kwetsbaarheid van de Sint Maartense uitvoeringscapaciteit ten aanzien van een activiteit waarvoor Sint Maarten zelf nadrukkelijk een rol heeft in de uitvoering. Zoals in eerdere rapportages aangestipt blijft de beschikbare uitvoeringscapaciteit een punt van zorg.

Hoewel er voortgang wordt geboekt op de maatregelen rondom de verbetering van de detentieomstandigheden (H.20 en H.21) is deze vermoedelijk onvoldoende om alle resterende verbetermaatregelen tijdig te realiseren, namelijk voor de deadline van 31 december 2021.

Bijlage A: Voortgang uitvoeringsagenda's op activiteitsniveau

De volgende bijlagen A.1, A.2 en A.3 bevatten de rapportages over de voortgang van de uitvoeringsagenda's op activiteitsniveau over de periode 16 augustus 2021 tot en met 15 november 2021. Voor elke uitvoeringsactiviteit geeft een kleurcode een samenvatting van de voortgang. Deze kleurcodes staan hieronder toegelicht.

	<p>Uitvoering van de maatregel/activiteit verloopt naar tevredenheid. De voortgang is voldoende en de output is van voldoende kwaliteit. Als een gestelde deadline niet is gehaald, dan is daar een gegronde reden voor en is de verwachting dat deze nog wel binnen afzienbare tijd gehaald kan worden. Dit geldt ook als de kwartaalgrens overschreden wordt.</p>
	<p>De uitvoering van de maatregel/activiteit blijft achter bij de verwachting. De kwaliteit van de geleverde output blijft achter en/of de deadline is niet gehaald of dreigt niet gehaald te worden zonder dat er gegronde redenen voor zijn. De TWO zal deze maatregel/activiteit nauwgezet blijven monitoren en waar nodig suggesties doen voor gerichte interventies.</p>
	<p>De uitvoering van de maatregel/activiteit behoeft acute (politieke) bijsturing, omdat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) de voortgang en/of de output structureel achterblijft bij de verwachting, de TWO meerdere interventies heeft gedaan, maar deze vooralsnog niet tot resultaten hebben geleid en de doelstellingen van het landspakket hierdoor in gevaar komen. <p style="text-align: center;"><i>of</i></p> 2) ten aanzien van deze maatregel/activiteit door de RMR specifieke afspraken zijn gemaakt en deze niet zijn gehaald.
	<p>Grijs geeft aan dat er voor deze rapportageperiode geen activiteiten gepland stonden in de betreffende Uitvoeringsagenda's, en dat er dus niets te rapporteren valt. Dit is in de betreffende UA ook aangegeven.</p>

Bijlage A.1: Voortgang Uitvoeringsagenda Aruba op activiteitsniveau

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting		
THEMA A: FINANCIËEL BEHEER							
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Juridisch kader aanpassen als basis om financiële kolom te versterken.	1. Inrichting modellen en processen begroting en jaarrekening.	15 september 2021		De modellen zijn tijdig opgeleverd. Over de inhoud heeft afstemming plaatsgevonden, waarbij bleek dat er nog een aantal stappen nodig is om de modellen te vervolmaken. Verwachting is dat de modellen eind januari 2022 zijn afgerond.
				2. Startnotitie aanvullende regelgeving financieel beheer gereed.	15 november 2021		De startnotitie is conform planning opgeleverd.
				3. Concept uitvoeringsbesluit aanbestedingen gereed.	15 december 2021		Traject loopt, besluit wordt naar verwachting conform deadline opgeleverd.
				4. Ontwerp verslaggevingstelsel gereed	15 november 2021		Met het CAft is ambtelijk afgesproken dat er een werkgroep verslaggevingsstel wordt gestart. Aruba heeft input geleverd vanuit de directie financiën en de CAD. Een eerste concept advies van het CAft wordt eind november 2021 verwacht. De planning schuift dan ook.
				5. Modellen en processen begroting en jaarrekening bestuurlijk geformaliseerd	Vierde kwartaal 2021		Zie toelichting bij beoogd resultaat 1.
	A.1.2	Versterken financiële organisatie.	4. Aanbesteding afgerond	15 september 2021		De aanbesteding is afgerond en het onderzoek loopt.	
		5. Onderzoeksrapportage gereed.	31 januari 2022		Finaliseren en ondertekenen van de overeenkomst heeft een paar weken langer geduurd dan gepland vanwege administratieve redenen, waardoor de start van het onderzoek iets is vertraagd. Dit zal er waarschijnlijk toe leiden dat ook de deadline iets zal worden aangepast.		
A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.2.1	Sleutelementen van een aanpak in kaart gebracht n.a.v. bestaande onderzoeken, verrichte analyse en inzichten		1 november 2021		De sleutelementen zijn tijdig aangeleverd. CBS Aruba heeft de betreffende minister geadviseerd een nationaal statistisch comité in te stellen. Als het comité operationeel wordt, gaat het comité aan de slag met het opstellen van een plan van aanpak en verbetervoorstellen. Daarbij worden ook de sleutelementen, inmiddels door het CBS vertaald in een position paper, meegenomen.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Onderzoek naar subsidiebeleid en -uitvoering.	2. Uitvraag aanbesteding gereed	15 oktober 2021		De deadline is gehaald. Aanbesteding zal tijdig worden afgerond, zodat het onderzoek begin januari 2022 kan starten.
				3. Start onderzoek	1 januari 2022		Verwachting is dat onderzoek start op de aangegeven datum.

A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.1	Onderzoek naar huidige situatie en doelstellingen.	3. Implementatieplan van aanpak vastgesteld.	Vierde kwartaal 2021		Nieuwe inzichten van de leverancier waren aanleiding voor AUA en de TWO NED tot bijstelling van de insteek van het traject. Inmiddels is begonnen met het opstellen van het implementatieplan. Nog niet zeker is of dit traject nog dit jaar kan worden afgerond. Vaststelling zal dientengevolge verschuiven naar het eerste kwartaal 2022.
THEMA B: KOSTEN EN EFFECTIVITEIT PUBLIEKE SECTOR							
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend.				Hiervoor wordt zorggedragen door AUA.
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-) overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.1	Doorlichting van (semi-) overheidsbedrijven en overheidsentiteiten.	3. Uitvraag aanbesteding gereed	15 oktober 2021		Afstemming tussen TWO NED en AUA kostte meer tijd dan verwacht. Het plan van aanpak inmiddels opgesteld en wordt binnenkort vastgesteld. Parallel daaraan wordt al de uitvraag voor de aanbesteding opgesteld. Verwachting is wel dat de aanbesteding tijdig in gang kan worden gezet, zodat deze medio januari 2022 kan worden afgerond.
				4. Aanbesteding afgerond	15 januari 2022		Zie B.2.1.3
B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartstelsel binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	B.3.1	Afspraken die gemaakt worden in de regiegroep Luchtvaart zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.				Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Verkenning mogelijkheden wetgevingspool ten behoeve van (tijdelijke) versterking wetgevingsfunctie landen.	3. Uitvoeren van fase 2 van het plan van aanpak: uitwerken van oplossingsmogelijkheden	15 december 2021		De oplossingsrichtingen zijn in fase 1 inzichtelijk gemaakt en er zijn kansrijke mogelijkheden voor ondersteuning van het wetgevingsproces geïdentificeerd en in gang gezet (fase 2). Het gaat hierbij o.a. om capaciteitsopbouw en het opzetten van een brede pool van wetgevingsjuristen en beleidsmedewerkers. Deze en andere oplossingsmogelijkheden worden in de komende periode afgestemd.
		B.4.2	Voorstellen ontwikkelen om kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren.	1. Ambtelijke voorbereiding gereed voor bestuurlijke sessie over ontwikkeling overheidsorganisatie.	15 oktober 2021		AUA heeft een aanzet gedaan voor de opzet van de bestuurlijke sessie. De bespreking daarvan maakte duidelijk dat er meer tijd nodig is voor ambtelijke beeldvorming over doel en insteek van deze sessie. Dit zal de komende tijd plaatsvinden, iets waarvoor ook nieuwe afspraken in de komende Uitvoeringsagenda worden gemaakt.

B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versoering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.1	Uitvoeren vergelijkend onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden.	2. Onderzoeksrapportage gereed.	1 oktober 2021		De eerste conceptrapportage is medio september conform afspraak door het onderzoeksbureau opgeleverd. De conceptrapportage is door vertegenwoordigers van de Landen alsmede de begeleidingscommissie voorzien van stevige feedback. Inmiddels hebben constructieve gesprekken plaatsgevonden tussen de TWO NED en de Landen en zijn afspraken gemaakt met het onderzoeksbureau ten aanzien van het verwerken van de opmerkingen/feedback in een tweede conceptrapportage. Deze is op 29 oktober jl. opgeleverd. Vorenstaande heeft tot gevolg dat de aanvankelijke planning niet gehaald is. Gezien het belang van zorgvuldigheid en het feit dat partijen voortdurend in gesprek zijn wordt het onderzoek in overleg (vermoedelijk eind november) later afgerond.		
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.2	Juridisch kader onderzoeken.	2. Startnotitie voor het aanpassen van H9 LMA en overige artikelen m.b.t. doorstroom en uitstroom gereed.	15 december 2021		Traject loopt, naar verwachting wordt de startnotitie tijdig opgeleverd.		
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.1	Inventarisatie omvang externe inhuur.	2. Vaststellen van vervolgstappen n.a.v. inventarisatie	Vierde kwartaal 2021		Op grond van een tijdig aangeleverde inventarisatie externe inhuur wordt, naar verwachting volgens planning het vierde kwartaal, bezien of en zo ja welke vervolgstappen nodig zijn.		
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.1	Onderzoek naar de HR-functie.	3. Aanbesteding gereed en start onderzoek	1 september 2021		Het onderzoek is opgestart.		
				4. Rapport vastgesteld door stuurgroep	15 februari 2022		Traject loopt.		
				5. Rapport op bestuurlijk niveau vastgesteld	15 maart 2022		Traject loopt.		
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Analyse hoe strategisch personeelsbeleid te moderniseren.	2. Vastgesteld plan van aanpak modernisering doorstroom- en doorgroeibeleid	1 oktober 2021		In overleg is besloten eerst te bepalen wat de hoofdlijnen / elementen zijn van dit beleid. Deze worden vervolgens nader uitgewerkt in concrete Plannen van Aanpak/implementatieplannen. In de komende Uitvoeringsagenda zullen hierover nieuwe afspraken worden gemaakt.		
				B.9.2	P-cyclus met prestatie-management invoeren.	1. Juridische verankering p-cyclus.	1 juli 2022		Traject loopt.
						2. Inwerkingtreding p-cyclus.	Uiterlijk 1 januari 2023		Traject loopt.
			3. Principebesluit over werken met P-cyclus per 1 januari 2023, incl. allocatie benodigde middelen	Uiterlijk december 2021			Traject loopt, er wordt toegewerkt naar tijdige besluitvorming.		

B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.		Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.			
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.1	Diensten aansluiten op digitaliseringssysteem.	2. Aansluiten prioritaire diensten.	1 januari 2022	Traject loopt, waarbij de verwachting is dat een aantal services van Departement Infrastructuur en Planning (gronduitgifte, precario) ruim voor de afgesproken deadline gedigitaliseerd zijn.
THEMA C: BELASTINGEN						
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.1	Plan van aanpak opstellen om tot een doorlichting te komen van het fiscale stelsel en de inkomstenbelasting.	3. Uitwerking calculaties, concept wetgeving en haalbaarheidsstudie gereed	1 september 2021	Calculaties zijn gedaan, wetgeving is in concept opgesteld en aspecten rondom haalbaarheid zijn bezien. Experts namens TWO NED oordelen positief over de plannen van Aruba, waarbij wel enkele aandachtspunten zijn meegegeven. Deze worden betrokken bij de vervolgstappen. Onder meer is aangegeven dat de plannen erg ambitieus zijn gezien het tijdpad (introduktie belastingstelsel per 1 januari 2023). In hoeverre dit haalbaar is, zal in de loop van komend jaar moeten blijken. Mede daarom worden go-no go momenten bepaald, zie ook maatregel C.4.1.4. Verder ondersteunt TWO de plannen met ca € 1.6 mln. voor ICT implementatie, communicatie en technische assistentie.
				4. Bestuurlijke besluitvorming over invoering stelsel	15 november 2021	De ministerraad van AUA heeft een principebesluit genomen inzake het doorvoeren van een hervormd belastingstelsel. Dit betekent dat aan de belastingdienst van AUA toestemming is verleend om dit traject verder te doorlopen.
C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.1	Plan van aanpak om banken, notarissen, sociale verzekeringsbank en pensioenfondsen aan te sluiten.	4. Evaluatie actionplan en re-assessment bij OECD aangevraagd om internationale gegevensuitwisseling mogelijk te maken 5. Invoering wijziging in de algemene landsverordening belastingen t.b.v. automatische gegevensuitwisseling	1 april 2022 1 januari 2022	Is volgens planning gebeurd, OECD heeft inmiddels toegezegd dit te zullen verzorgen. Dit traject loopt op schema. In de Uitvoeringsagenda is als voorbehoud voor de datum van 1 januari 2022 opgenomen dat relevante actoren nog bevestigd worden op haalbaarheid implementatie per die datum. Het kan dus zijn dat deze deadline verschuift, wat in dat geval nodig zal zijn om te komen tot een succesvolle invoering.
C.3	Compliance-programma's worden voortgezet/opgesteld.	C.3.1	Loopt mee in plan van aanpak C.4.1.			Zie maatregel C.4.

C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.1	Plan van aanpak opstellen voor optimalisering en modernisering Belastingdienst, op basis van informatie vanuit Aruba.	4. Definiëren go-no go momenten voor C1 en opnemen in mijlpalenplanning	1 december 2021		Verwachting is dat deze stappen tijdig in de mijlpalenplanning worden opgenomen.
				5. Rapportage voortgang uitvoering mijlpalenplanning	1 februari 2022		Traject loopt, rapportage wordt afgewacht.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Aruba overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Invoering Belastingregeling.	2. Behandeling Rijksministerraad.	Eind vierde kwartaal 2021		Traject loopt, verwachting is dat de regeling nog dit jaar in de RMR zal worden behandeld.
				3. Invoering Belastingregeling	1 januari 2022		De invoeringsdatum is afhankelijk van tijdige behandeling in RMR en Staten. Onder dat voorbehoud lijkt invoering per 1 januari haalbaar.
THEMA D: FINANCIËLE SECTOR							
D.3	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke kosten van de eigen munt versus dollarisatie door een externe onafhankelijke partij. Besluit over wenselijke monetaire structuur. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen de maatregelen worden bepaald en geïmplementeerd.	D.3.1	Dit komt niet eerder dan 2022 aan de orde.				
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel (DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Aanpassing DGS en wetgeving rondom bestrijding witwassen en terrorismebestrijding.	3. Vaststelling landsverordening DGS	1 oktober 2021		De landsverordening is tijdig aan de staten aangeboden.
				4. Landsbesluit DGS	1 februari 2022		Traject loopt.
		D.4.2	Aanpassing overige wetgeving conform wetgevingskalender.	2. Landsverordening Consumentenkrediet en concept min. Regeling, nader rapport naar Staten.	1 december 2021		Traject loopt, verwachting is dat conform planning zal worden opgeleverd.
			3. Instelling UBO register.		1 maart 2022		Traject loopt.
THEMA E: ECONOMISCHE HERVORMINGEN							
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Analyse van arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	3. Onderzoeksopdracht verleend	1 september 2021		De onderzoeksopdracht is verleend.
				4. Stuurgroep stelt eindrapport vast	1 maart 2022		Het onderzoek is opgestart en verloopt volgens planning
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.1	Na het delen van benodigde informatie volgen vervolgstappen die worden meegenomen in een volgende uitvoeringsagenda.				Geen actie voor de betreffende Uitvoeringsagenda.

E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1	Onderzoek naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten.	3. Inventarisatie aanbevelingen bestaande onderzoeken.	15 oktober 2021		Inventarisatie is tijdig opgeleverd. Vervolgstappen worden bepaald (en zijn input voor E.3.1.5).
				4. Knelpunten in de informatie architectuur ten behoeve van data uitwisseling in de keten in kaart gebracht en aanbevelingen opgeleverd.	1 december 2021		Traject loopt, verwachting is dat dit resulteert in het gewenste overzicht van knelpunten en aanbevelingen. Dit overzicht is eveneens input voor E.3.1.5.
				5. Integraal meerjaren plan van aanpak vastgesteld.	15 januari 2022		In goed overleg is afgesproken de deadline in de volgende Uitvoeringsagenda op te schuiven naar eind Q1 2022. De extra tijd is, mede vanwege de complexiteit van het onderwerp en de vele betrokken actoren, nodig om tot een voldoende uitgewerkt Plan van Aanpak te komen; de eerdere planning was te optimistisch.
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.2	Onderzoek naar stelsel van sociale zekerheid.	3. Onderzoeksopdracht verleend	1 september 2021		Onderzoeksopdracht volgens planning verleend.
				4. Stuurgroep stelt eindrapport vast	1 maart 2022		Het onderzoek is opgestart en verloopt volgens planning.
E.5	Aruba verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekt de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Aruba en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.1	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.1	Doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving.	3. Definitief onderzoeksrapport opgeleverd.	1 december 2021		Traject loopt conform planning, concept onderzoeksrapport is inmiddels ambtelijk besproken. Verwachting is dat de definitieve versie tijdig wordt opgeleverd. De acties die hierin zijn opgenomen zullen worden gewaardeerd en in de komende Uitvoeringsagenda's worden opgenomen.

E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk orderingsbeleid.	E.7.1	Vaststellen ROPV.	1. Vastgestelde ROPV.	30 september 2021		ROPV is volgens planning vastgesteld
		E.7.2	Digitaliseren van processen.	2. Gekozen services gedigitaliseerd.	1 februari 2022		Traject loopt.
		E.7.3	Bestuurlijke heroverweging inning en afhandeling juridische zaken.	1. Voortgangsrapportage over uitwerking inrichting inningssystematiek en juridische afhandeling	15 december 2021		Traject loopt.
				2. Slotrapportage over uitwerking inrichting inningssystematiek en juridische afhandeling	15 maart 2022		Traject loopt.
			3. Bestuurlijk besluit over hoe inning en afhandeling juridische zaken te verbeteren.	1 mei 2022		Traject loopt.	
THEMA F: ZORG							
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend.				Aruba werkt aan het beheersen en het bestrijden van (de gevolgen van) COVID-19, daarbij met mensen en middelen ondersteund door VWS. Dit is een doorlopende activiteit.
F.2	In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en ander inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan: - reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); - gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; - regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); - rationalisering laboratoriumzorg en	F.2.1	Afspraken die gemaakt worden in het vierlandenoverleg zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda over deze maatregel.				Begin december wordt een seminar op Sint Maarten gehouden met alle stakeholders bij F2, om met alle partijen betrokken bij de ziekenhuissamenwerking openstaande vragen, problemen en twijfels te kunnen verhelpen. Aan het einde van het seminar zijn de landen gereed voor een bestuurlijke (no) go. In de week na het seminar zal een ministerieel vierlandenoverleg georganiseerd worden waar de resultaten van het seminar aan de gezagdragers van de landen voorgelegd worden.

	reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit.					
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.1	Vervolgstappen volgen uit de lopende door Aruba uitgezette onderzoeksopdracht.			Een onderzoek onder opdrachtgeverschap van AUA loopt. Vanwege de verwevenheid van deze maatregel met de door de RMR voorgeschreven bezuiniging van 60 mln. en de discussie hierover tussen NED en AUA was het gezamenlijk (TWO NED/AUA) acteren tot stilstand gekomen. Inmiddels zijn de ambtelijk gesprekken over dit onderwerp weer opgestart.
THEMA G: ONDERWIJS						
G.1	Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde: - onderwijskwaliteit, lesmethoden en –middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken. Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.	G.1.1	Uitvoeren doorlichting op basis van vastgesteld plan van aanpak.	3. Vastgesteld tussenrapport met aanbevelingen	medio oktober 2021	De tussenrapportage is door de inspecties technisch vastgesteld (maar nog niet gedeeld met het land) en bevat zowel de bevindingen van de doorlichting als verbeterpunten op een aantal gebieden. Deze zullen in het kader van G.1.1.4 nader worden uitgewerkt in een eindrapportage.
				4. Eindrapportage gereed.	Medio maart 2022	Zie hierboven. Verwachting is dat de opleverdatum twee maanden vertraging zal oplopen, dit als gevolg van tussentijds benodigde besluitvorming over publicatie van de rapportages.

THEMA H: VERSTERKEN RECHTSSTAAT						
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend, op basis van op 29 januari 2021 aangeleverde nulmeting.			Er zijn op dit moment geen indicaties dat de operationele uitvoeringscapaciteit als gevolg van extra van bezuinigingen beperkt wordt.
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	H.2.1	Behandeling en implementatie Landsverordening Toezicht Kansspelen	2. Technische assistentie gestart	Vierde kwartaal 2021	Traject loopt, J&V heeft de werving van een liaison kansspelen in gang gezet. Deze persoon kan technische assistentie bieden (voor de drie landen). Over de inzet (en de concrete start van de ondersteuning) worden nog nadere afspraken met Aruba gemaakt.
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Op basis van vastgesteld plan van aanpak projectfase uitvoeren.	4. Concept wetsontwerp gereed	januari 2022	De deadline voor het concept wetsontwerp was oorspronkelijk voorzien voor het JVO van januari 2022. Zoals aangegeven in de Uitvoeringsagenda was het onzeker of dit zou worden gehaald. Het concept wetsontwerp zal uiterlijk in het JVO van juli 2022 geagendeerd worden, of zoveel eerder als het gereed is.
H.11	De landen maken individueel met Nederland voor 1 februari 2021 afspraken over de versterking van het grenstoezicht die ingaan op 1 april 2021. Dit omvat in ieder geval afspraken over de inzet, capaciteit en de aansturing/commandovoering van de Koninklijke Marechaussee, de Douane en de Kustwacht.	H.11.1	Naar aanleiding van getekend protocol starten met implementatie van afspraken voor versterking grenstoezicht	3. Vaststellen Plan van Aanpak	1 oktober 2021	AUA en NED hebben gewerkt aan een Plan van Aanpak, waarover inmiddels ambtelijk overeenstemming is bereikt. Streven is nog vóór 1 december 2021 tot vaststellen van het PvA over te gaan.
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Aruba en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.2	Wijziging van de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds	1. Formuleren van wetsvoorstel tot wijziging van de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds	15 december 2021	Traject loopt, verwachting is dat de formulering conform planning gereed komt.
H.13	Aruba komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de ARUMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroombmogelijkheden van de ARUMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.13.1	Opstellen plan van aanpak gericht op verdere professionalisering van de ARUMIL, waar actualisatie van de Dienstplichtverordening een onderdeel van is.	2. Actualisering dienstplichtverordening	n.t.b.	Uitvoering geschiedt in goed overleg met de Landen. Dit betreft versterking formatie, versterking opleidingssterkte en modernisatie dienstplichtverordening. De eerste twee basismaatregelen zijn in uitvoering. Verder werkt Defensie in overleg met AUA het actualiseringstraject van de dienstplichtverordening uit en zal een specifiekere tijdspad identificeren.

Bijlage A.2: Voortgang Uitvoeringsagenda Curaçao op activiteitsniveau

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting		
THEMA A: FINANCIËEL BEHEER							
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Doorlichting door Nederland samen met Curaçao van de praktijk van het begrotingsproces (met name de voorbereiding en opstelling van de begroting voor het komende jaar en de uitvoering van het lopende jaar (begrotingswijzigingen): begrotingsproces, begrotingsregels, meerjarenramingen (gewone dienst en kapitaaldienst), taken/verantwoordelijkheden/bevoegdheden (meest) relevante actoren (voorverkenning).	3. Nieuw voorstel door Curaçao voor leden projectgroep en klankbordgroep. Vaststelling door Curaçao en Nederland.	1 november 2021		Deadline is gehaald. Onderzoek zal op korte termijn worden gestart.
				4. Onderzoeksrapportage opgeleverd.	28 februari 2022		De onderzoeksrapportage zal naar verwachting tijdig worden opgeleverd.
		A.1.2	Toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening die tijdig gereed is.	1. Geactualiseerde Roadmap (inclusief herprioritering) financieel beheer met realistische deadlines voor het behalen van een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening voor getrouwheid en voor rechtmatigheid.	30 november 2021		Er is een concept van de geactualiseerde Roadmap opgesteld, die medio november uitvoerig is doorgesproken door Curaçao en de TWO. De daaruit volgende aanpassingen worden verwerkt in november en december, enkele weken na de deadline. De capaciteit die nodig is voor uitvoering van de roadmap wordt nader in kaart gebracht, dit zal in Q1 2022 gereed zijn.
				2. Onafhankelijke advisering over de acties die nodig zijn om de doorlooptijd van de jaarlijkse accountantscontrole fors te verminderen.	1 november 2021		Deadline is gehaald. Onderzoeksrapport is opgeleverd.
				3. Plan van aanpak vastgesteld ter implementatie van de aanbevelingen om de doorlooptijd van de accountantscontrole fors te verminderen.	15 december 2021		Inhoudelijke afstemming over de opzet loopt.
		A.1.3	Overzicht van de taken & rollen van de instituties die betrokken zijn bij het begrotings- en verantwoordingsproces en eventuele verbetervoorstellen in de (onderlinge) samenwerking daarbij.	1. Onderzoeksofzet / concept plan van aanpak gereed.	15 november 2021		Het concept van het plan aanpak is opgesteld.
				2. Afstemming met stakeholders.	15 december 2021		De eerste gesprekken met stakeholders hebben plaatsgevonden.
				3. Plan van aanpak vastgesteld.	15 januari 2022		Traject loopt (zie toelichting bij resultaten 2 en 3).

A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.2.1	Bepalen welke statistische informatie nodig is voor het beleids- en besluitvorming en wat er nodig is (gap analyses) om het proces van statistische informatievoorziening te versterken.	1. Concept plan van aanpak opgeleverd.	15 november 2021		Op basis van bestaande onderzoeken heeft CBS Curaçao een Plan van Aanpak opgesteld. CBS Nederland heeft mee geschreven. De fasering in het plan maakt onderscheid tussen wat er in de komende periode wordt uitgevoerd en wat in een later stadium, o.b.v. ondervindingen nog verdere uitwerking verdient.
				2. Definitief plan van aanpak gereed	1 december 2021		Traject loopt, zie toelichting resultaat 1. Vaststelling en goedkeuring wordt voorzien in december. Het traject loopt daarmee lichte vertraging op.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Bepalen (o.a. op basis van bestaande onderzoeken) of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties naast de eisen van rechtmatigheid en legitimiteit voldoen aan de eisen van effectiviteit en efficiency en of de aanbevelingen uit het rapport "Mollen (2014)" en de het rapport van de Algemene Rekenkamer "Subsidie. Afwijkingen op de subsidieverordening en het subsidiebeleid over de jaren 2010 t/m 2015" (2018) zijn geïmplementeerd.	5. Plan van aanpak vergroten effectiviteit en efficiency (rapport Mollen) vastgesteld.	30 november 2021		Door Curaçao en TWO zijn gesprekken gevoerd met stakeholders (zoals de heer Mollen, SOAB, financiën) om te komen tot een plan van aanpak. Dit plan zal medio november in concept gereed zijn en rondom de deadline kunnen worden vastgesteld.
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda				
THEMA B: KOSTEN EN EFFECTIVITEIT PUBLIEKE SECTOR							
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend				Hiervoor wordt zorggedragen door Curaçao.
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-) overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/ doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.1	Onderzoekskader bepalen en prioritering aanbrengen in doorlichting overheids-nv's.	1. Plan van aanpak vastgesteld, inclusief onderzoekskader en prioritering overheids-nv's.	30 november 2021		Inhoudelijke afstemming over de opzet loopt, deadline is o.b.v. huidige inzichten te realiseren.
				2. Onderzoeksopdracht aanbesteed.	15 januari 2022		Traject loopt (zie toelichting resultaat 1).

B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartstelsel binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	B.3.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1.1	Implementatie MD-beleid topmanagement, waarin in ieder geval wordt ingegaan op taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, aannamebeleid, in- door- en uitstroom, functievereisten, e.a. in lijn met de uitgangspunten uit het Strategisch personeelsbeleid 2020-2025.	1. Beleidskader MD Topkader vastgesteld.	1 november 2021		Het beleidskader is opgesteld door HRO Curaçao en vastgesteld.
				2. Plan van aanpak doorlichten ambtelijke topstructuur gereed en start uitvoering doorlichting.	1 november 2021		Het Beleidskader biedt de basis voor dit gefaseerde Plan van Aanpak, waarin uitgebreide stakeholder consultatie leidt tot het opstellen van een nieuwe structuur voor het topkader. Het Plan van Aanpak is er, maar de doorlichting is nog niet van start gegaan. Het Plan van Aanpak en het beleidskader MD topkader is voor vaststelling op 17 november aangeboden aan de RvM.
				3. Inrichtingsplan "bureau topmanagement", belast met uitvoering MD-beleid, gereed.	1 mei 2022		
				4. Start uitvoering inrichtingsplan bestuursdienst inclusief "bureau topmanagement", belast met uitvoering MD-beleid.	1 mei 2022		
		B.4.1.4	Inzet "Community of practice" bij planvorming verbetering dienstverlening, ontkokering en efficiencyverhoging a.d.h.v. advisering NHC & TWO.	Periodieke community-bijeenkomsten, onder externe begeleiding. Terugkoppeling aan NHC & TWO.	Vanaf 2022		
		B.4.1.5	(risico)gerichte organisatiedoorlichtingen.	1. Bepalen door te lichten organisatieonderdelen, onderzoekskader, processen, plus planning.	1 november 2021		Het bepalen van door te lichten organisatieonderdelen heeft vertraging opgelopen. Zowel het identificeren van organisatieonderdelen en processen, als het maken van een planning is niet uitgevoerd en afgerond. Het inzetten van de doorlichting wordt gekoppeld aan het vernieuwen van de HR-functie (B.8). Dit is nog niet gestart.
				2. Uitvoeren doorlichtingen.	Vanaf Q1 2022		
B.4.2	Doorlichting wetgevingsfunctie.	5. Plan van aanpak implementatie aanbevelingen gereed.	30 november 2021		Voor het wegwerken van achterstanden op het gebied van wetgeving, het digitaliseren van wetgeving en het opleiden van wetgevingsjuristen zijn plannen opgesteld. Dit betreft een deel van de aanbevelingen van de doorlichting. Overige aanbevelingen zijn opgenomen in een Plan van Aanpak ten behoeve van implementatie.		

		B.4.3	Verkenning mogelijkheden wetgevingspool t.b.v.(tijdelijke) versterking wetgevingsfunctie landen.	3. Uitvoeren van fase 2 van plan van aanpak: uitwerken van oplossingsmogelijkheden.	1 oktober 2021		De oplossingsrichtingen zijn in fase 1 inzichtelijk gemaakt en er zijn kansrijke mogelijkheden voor ondersteuning van het wetgevingsproces geïdentificeerd en in gang gezet (fase 2). Het gaat hierbij o.a. om capaciteitsopbouw en het opzetten van een brede pool van wetgevingsjuristen en beleidsmedewerkers. Deze en andere oplossingsmogelijkheden worden in de komende periode afgestemd.
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versoering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.1	Uitvoeren vergelijkend onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden.	2. Onderzoeksrapportage gereed.	12 november 2021		De eerste conceptrapportage is medio september conform afspraak door het onderzoeksbureau opgeleverd. De conceptrapportage is door vertegenwoordigers van de Landen alsmede de begeleidingscommissie voorzien van stevige feedback. Inmiddels hebben constructieve gesprekken plaatsgevonden tussen de TWO en de Landen en zijn afspraken gemaakt met het onderzoeksbureau ten aanzien van het verwerken van de opmerkingen/feedback in een tweede conceptrapportage. Deze is op 29 oktober jl. opgeleverd. Vorenstaande heeft tot gevolg dat de aanvankelijke planning niet gehaald is. Gezien het belang van zorgvuldigheid en het feit dat partijen voortdurend in gesprek zijn wordt het onderzoek in overleg (vermoedelijk eind november) later afgerond.
		B.5.2	Vergelijkend onderzoek naar de uitvoering van de Landsverordeningen ten aanzien van de normering topinkomens in de landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten waarbij gekeken wordt naar o.a.: grondslag elementen, reikwijdte, pensioenaandeel en overgangstermijn.	4. Uitkomsten onderzoek verwerkt in nieuwe landsverordening.	1 november 2021		Hoewel er diverse afstemmingen zijn tussen Nederland en Curaçao, is de nieuwe Landsverordening nog niet gereed.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.2	Actueel houden managementrapportage formatie - bezetting.	Twee - maandelijks terugkoppeling aan NHC & TWO.	15 november 2021		De managementrapportage is van november is niet opgeleverd. Aanlevering van benodigde informatie door betreffende organisatieonderdelen heeft niet op tijd plaatsgevonden.
		B.6.3	Implementatie mobiliteitsbeleid.	1. Beleidskader vastgesteld inclusief plan van aanpak implementatie.	1 januari 2022		Er is een concept plan van aanpak dat nog moet worden vastgesteld.
				2. Start inrichten mobiliteitsbureau binnen HRO belast met actief mobiliteitsbeleid inactieven.	1 januari 2022		De voorbereiding voor het inrichten van het mobiliteitsbureau zijn gepland. Er dienen de komende weken concrete stappen te worden gezet om per 1 januari 2022 te starten met de inrichting voor het versterken van het mobiliteitsbeleid op de middellange termijn.
				4. Implementatie gereed.	Q4 2023		
		B.6.6	Moderniseren arbeidsvoorwaarden.	1. beleidskader vastgesteld.	15 november 2021		Het opstellen beleidskader arbeidsvoorwaarden loopt vertraging op.
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.2	Selectie projectleider & kwartiermakers versterking HR-functie.	1. Projectleider en kwartiermaker implementatie service delivery model aangesteld.	1 januari 2022		Het werven van de projectleider en kwartiermaker loopt al enige tijd, maar is nog niet afgerond. Het profiel voor de te werven projectleider is opgesteld en richt zich op het vernieuwen HR Services. De vacature is echter nog niet gepubliceerd.
		B.8.3	Vaststellen plannen van aanpak (tijdslijnen) op de onderdelen uit het overall plan van aanpak versterking HR-functie.	1. Prioritering van uit te werken deelplannen per onderdeel van de HR service delivery model.	1 februari 2022		Dit traject is opnieuw van geactualiseerde deadlines voorzien.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Herijken businessplannen 2010 naar meerjarige planning, waarbij een public wage bill van 10% BBP gerealiseerd wordt in 2026.		Vanaf 2022		
B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.2	Opstellen plan van aanpak (2.0) fase 2.	Plan van aanpak (2.0) met daarin de stappen die nodig zijn om te komen tot vastgoedsturing op portefeuilleniveau.	1 december 2021		Half november zal tijdens een werkconferentie op Curaçao een plan van aanpak gemaakt worden.
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.1	Eerste quickscan stand van zaken.	1. I-Beleidskader vastgesteld door RvM.	1 oktober 2021		Het I-Beleidskader is vastgesteld. Het wordt nader uitgewerkt in een implementatieprogramma.
				2. Vaststellen implementatie programma.	30 november 2021		Het implementatieprogramma is in de week van 15 november in concept opgeleverd en zal naar verwachting tijdig worden goedgekeurd en vastgesteld.
B.12	Verlengen SVB eigen risicodagen naar minimaal 5.	B.12.1	Besluitvorming over implementatiemogelijkheden, op basis van door Curaçao aan te leveren gedegen onderbouwing.	2. Besluitvorming.	15 november 2021		Er is overeenstemming tussen de NHC en de TWO over de lijn van besluitvorming. Dit wordt uitgewerkt in een beslisdocument dat naar verwachting kort na de deadline van 15 november ter besluitvorming kan worden voorgelegd.
B.13	Maximaliseren duurtetoeslag op 100 procent van salaris; verlagen huidige duurtetoeslag uitkeringen met 10 procent (en geen indexering), waarbij rekening zal worden gehouden met mogelijk onevenredige financiële implicaties in individuele gevallen.	B.13.1	Besluitvorming over implementatiemogelijkheden, op basis van door Curaçao aan te leveren gedegen onderbouwing.	1. Aanleveren onderbouwing.	15 november 2021		Curaçao onderzoekt diverse documentatie om te komen tot een volledige onderbouwing en verwacht dit rondom de deadline gereed te hebben.
				2. Besluitvorming.	15 december 2021		Deadline voor besluitvorming is haalbaar.

THEMA C: BELASTINGEN							
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.1	Plan van aanpak opstellen om tot een doorlichting te komen van het fiscale stelsel en de inkomstenbelasting. Informatieverstrekking vanuit Curaçao voor plan van aanpak benodigd.	1. Door RvM geaccordeerd plan van aanpak fiscale stelsel o.b.v. IMF adviesrapport.	15 september 2021		Plan van aanpak is door RvM geaccordeerd en wordt nu uitgevoerd.
		C.1.2	Uitvoering Quickwins uit het PVA.	1. Afronden concept landsbesluit voorkoming dubbele belasting	30 oktober 2021		Dit onderdeel is afgerond, besluitvorming in de RvM is geweest en het ligt nu voor bij de SER.
				2. Afronding uitvoeringsregels voor de innovatiebox.	15 november 2021		Dit onderdeel is afgerond, besluitvorming in de RvM is geweest en het ligt nu voor bij de SER.
				3. Afronding eerste deel concept veegwet.	30 november 2021		Ligt op schema om af te ronden.
				4. Concept wetswijziging omzetbelasting (OB).	15 december 2021		Curaçao werkt aan de uitwerking van deze maatregelen. De voortgang gaat vooralsnog gestaag.
C.1.3	Maandelijkse rapportage en overleg met BD Nederland.	Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.		Maandelijks		Er is contact tussen de Nederlandse Belastingdienst vanuit een adviserende rol.	
		C.1.4	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	Vastgesteld geactualiseerd hervormingsplan belastingstelsel.	31 maart 2022		Dit ligt op schema om afgerond te worden.
C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.1	Nulmeting van aanwezige benodigde gegevens.	1. Vastgesteld plan van aanpak.	15 september 2021		Het plan van aanpak wordt in november afgerond. De aandacht is uitgegaan naar maatregelen C1 en C4, maar deze maatregel zal nu ook met voorrang uitgevoerd moeten gaan worden.
C.3	Compliance-programma's worden voortgezet/opgesteld.	C.3.1	Loopt mee in plan van aanpak C.4.				
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.1	Plan van aanpak opstellen, op basis van informatie vanuit Curaçao.	1. Door RvM geaccordeerd plan van aanpak belastingdienst o.b.v. CARTAC adviesrapport.	15 september 2021		Plan van aanpak is door RvM geaccordeerd en wordt nu uitgevoerd.
		C.4.2	Quick Assessment en nulmeting van de belastingdienst op basis van TADAT	In samenwerking met BCN wordt een quick assessment uitgevoerd van de uitvoeringsorganisatie van de belastingdienst Curaçao.	31 december 2021		Dit wordt momenteel uitgevoerd. De resultaten zullen opgenomen worden in het plan van aanpak.
		C.4.3	Introductie en implementatie van portfolio management	Beheersmatige prioritering van alle initiatieven, (deel) projecten en change requests.	30 november 2021		Curaçao werkt aan de uitwerking van deze maatregelen. De voortgang gaat vooralsnog gestaag.
		C.4.4	Maandelijkse rapportage en overleg met BD Nederland.	Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.	Maandelijks		Er is contact tussen de Nederlandse Belastingdienst vanuit een adviserende rol.

		C.4.5	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	Vastgesteld geactualiseerd hervormingsplan belastingdienst.	31 maart 2022		Dit ligt op schema om afgerond te worden.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Curaçao overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Belastingregeling overeenkomen.	1. Uitgewerkt concept gereed voor bespreking in ACKR september.	30 november 2021		Door de landen wordt afgestemd over de regeling, Curaçao dient uiterlijk 22 november te reageren op de reactie van Nederland.
THEMA D: FINANCIËLE SECTOR							
D.1	Er wordt een integrale doorlichting van de financiële sector uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.1.2	Op zo kort mogelijke termijn volledige invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig.	doorlopend		De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.
D.2	Er wordt een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.2.1	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zullen in lijn met de aanbevelingen van het IMF de transitie naar risico-gebaseerd toezicht en de versterking van toezichthandhaving worden geprioriteerd.	doorlopend		De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.
D.3	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke kosten van de eigen munt versus dollarisatie door een externe onafhankelijke partij. Besluit over wenselijke monetaire structuur. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen de maatregelen worden bepaald en geïmplementeerd.	D.3.1	Onderzoek naar Dollarisatie door het IMF.	2. CBCS zal op basis van de bevindingen van het IMF-rapport over de voor- en nadelen van de dollarisatie als eerste follow-up analyseren hoe de mogelijke nadelen die samenhangen met het hebben van een eigen munt in de landencontext het beste kunnen worden ondervangen.	Eind 2021		Het IMF heeft het onderzoek in juli afgerond en in augustus gepubliceerd. Daaruit kwamen diverse voor- en nadelen van het behouden van de eigen munt dan wel invoering van een andere munt. CBCS heeft daar een appreciatie aan gewijd en werkt nog aan een uitgebreidere analyse van hoe de mogelijke nadelen die samenhangen met het hebben van een eigen munt in de landencontext het beste kunnen worden ondervangen.
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Voortzetting plan van aanpak CBCS, ontwikkeling wetgevingskalender en afspraken met WJZ over versterking wetgevingscapaciteit.	2. Wetgevingskalender implementeren. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zal, in lijn met de aanbevelingen van het IMF, bij de verdere modernisering de depositogarantiestelsels worden geprioriteerd.	doorlopend		De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.

D.5	De governance van de CBCS wordt versterkt, conform internationale best practices waaronder door het scheiden van verschillende taken binnen de CBCS.	D.5.1	Review naar interne organisatie.	2. Review afgerond	1 oktober 2021		Het onderzoek van het IMF is afgerond.
		D.5.2	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de interne organisatie van de CBCS.	1. Voortgang aanbevelingen naar aanleiding van review interne organisatie monitoren. Bij de opvolging van de aanbevelingen uit het IMF-rapport staat de onafhankelijkheid van de CBCS voorop.	doorlopend		Er wordt gewerkt aan de opvolging van de aanbevelingen uit de IMF review.
THEMA E: ECONOMISCHE HERVORMINGEN							
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Onderzoek arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	3. Onderzoeksopdracht verleend	1 oktober 2021		1 oktober is niet gehaald, maar inmiddels is dit resultaat behaald. Het contract is getekend op 29 oktober.
				4. Eindrapport opgeleverd.	15 mei 2022		Het onderzoek is opgestart door de uitvoerende partij.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1	Onderzoek illegale tewerkstelling arbeidskrachten.	2. Verslag eerste verkenning	16 augustus 2021		Na een werkbezoek van SZW is dit verslag naar tevredenheid opgeleverd
				5. Projectgroep vastgesteld	1 september 2021		Deadline 1 september is niet gehaald. In goed overleg met Curaçao vindt medio november de eerste projectgroepvergadering plaats, de TWO is hierbij aanwezig. Aanvullende bijsturing dus niet meer nodig.
				6. Lijst kort termijn maatregelen + implementatieplan.	1 januari 2022		Aan beoogd resultaat is nog geen start gemaakt, maar op dit moment geen indicatie dat deadline niet gehaald wordt gelet op de start van de projectgroep met de TWO.
				7. Behoeft nader onderzoek in kaart gebracht.	1 februari 2022		Aan beoogd resultaat is nog geen start gemaakt, maar op dit moment geen indicatie dat deadline niet gehaald wordt gelet op de start van de projectgroep met de TWO.
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.4.1.1	Realiseren duurzame betaalbaarheid Sociale Verzekeringen. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	1. Aanbestedingsprocedure onderzoek Sociale Verzekeringen afgerond.	15 april 2022		Onderzoeksopdracht wordt op korte termijn gefinaliseerd. Op dit moment geen concrete indicatie dat deadline niet gehaald kan worden.
		E.4.1.2	Realiseren duurzame betaalbaarheid sociale voorzieningen. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	1. Plan van aanpak werkgroep sociale voorzieningen gereed.	15 december 2021		Geen indicatie dat deadline niet gehaald kan worden.

	Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.1.3	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook F.3.2).	2. Maandelijks rapportage SVB-maatregelen, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen. 3. Geactualiseerd plan van aanpak SVB maatregelen, goedgekeurd door de TWO.	Maandelijks, laatste dag van de maand. 21 oktober 2021		Rapportage tot en met oktober ontvangen. Op tijd aangeleverd en goedgekeurd door de TWO.
E.5	Curaçao verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekest de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Curaçao en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5	Dit wordt doorgeschoven naar de volgende uitvoeringsagenda.				
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.1	Nederland zal, in samenwerking met Curaçao, een doorlichting van het ondernemerschap(sbeleid) en het vestigings- en investeringsklimaat van Curaçao uitvoeren.	2. Onderzoek uitgevoerd en voorstellen opgesteld voor vervolgttraject.	30 november 2021		Voorstellen voor het vervolgttraject worden nu uitgewerkt. Er is half november een werkconferentie gepland om hierover door te spreken en dit verder uit te werken.
		E.6.2	Onderzoek naar haalbaarheid en modaliteiten van een garantie-instrumentarium en onderzoek naar de mogelijkheden om een afwegingskader voor individuele bedrijfssteun te maken.	1. Besluitvorming inzet afwegingskader respectievelijk garantie-instrument.	1 december 2021		Er is enige vertraging ontstaan doordat Curaçao pas op 9 september heeft ingestemd met de inrichting van de door BZK voorgestelde garantieregeling. Het wetgevingsproces voor de BMKB Curaçao is daarna in gang gezet. De verwachting is dat uiterlijk 15 december een eerste concept van de regeling naar Curaçao kan worden gestuurd. Deze zal daarna samen worden besproken zodat er optimale aansluiting is op de lokale situatie en de financieringsbehoeftes van ondernemers. Op basis van de huidige planning zal de regeling uiterlijk 31 maart 2022 worden gepubliceerd in Staatscourant en, na training van lokale stakeholders, in Q2 2022 beschikbaar zijn voor ondernemers op Curaçao.

		E.6.3	Aanpak 'red tape'.	3. Besluitvorming afgerond over eerste prioriteiten voor uitvoering, inclusief het regelen van ontbrekende capaciteit en middelen op basis van een plan van aanpak.	30 oktober 2021		Besluitvorming is in de afrondende fase. CUR brengt een prioritering aan.
		E.6.4	Onderzoek 'Costs of doing business'.	3. Besluitvorming afgerond over eerste prioriteiten voor uitvoering, inclusief het regelen van ontbrekende capaciteit en middelen op basis van een plan van aanpak.	30 oktober 2021		Besluitvorming is in de afrondende fase. CUR brengt een prioritering aan.
		E.6.5	Project integrale gebiedsontwikkeling Schottegat en Havengebied.	1. Instellen van een gezamenlijke Stuur- en werkgroep integrale gebiedsontwikkeling Schottegat/havenontwikkeling. Samenstelling en taakopdracht van de verbreden bestaande Stuur- en Werkgroepen om te komen tot trekker en plan van aanpak. 2. Plan van aanpak gereed t.a.v. duurzame ontwikkeling havens (Curaçao Port Masterplan). 3. Nadere uitwerking van de besluitvorming t.a.v. duurzame ontwikkeling havens (Curaçao Port Masterplan).	Q1 2022 Q1 2022 Q2 2022		
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.1	Duurzame versterking van Domeinbeheer.	1. Plan van aanpak duurzame versterking organisatie van Domeinbeheer.	1 januari 2022		Half november zal tijdens een werkconferentie op Curaçao een plan van aanpak gemaakt worden.
		E.7.2	Hervorming en verzakelijking van het grond- en vastgoedbeleid en -beheer.	1. Besluit in RvM over hervorming van het grondbeleid en aanpak van gebiedsontwikkelingen. 2. Besluit RvM m.b.t. heroriëntatie optieverlening 3. Beleidsnota opzegging erfpachtrechten waar niet betaald is, dan wel de bouw niet is gerealiseerd. 4. Overzicht gereed van alle gronden en gebouwen op de balans van Domeinen.	15 november 2021 15 november 2021 15 november 2021 1 februari 2022		Op 10 november is hierover positief besloten door de Raad van Ministers, waardoor zakelijker, strategische, integraal en beter redenerend gebiedsontwikkelingsbeleid zal plaatsvinden. Op 10 november is hierover positief besloten door de Raad van Ministers, waardoor gewerkt zal worden met een zakelijker, pragmatischer en effectiever optie- en uitgiftebeleid. Beleidsnota is gereed. Hier wordt momenteel invulling aan gegeven.
		E.7.3	Schoon door de poort'.	1. Hoofdlijnen plan van aanpak illegale occupatie gereed, inclusief planning.	15 november 2021		Document is gereed en afgestemd met NL.

		E.7.4	Bijdrage aan de economische ontwikkeling.	1. Besluit door RvM over de gebiedsontwikkelingen Rif en Colon op basis van principenota's.	15 november 2021		Op 10 november is hierover positief besloten door de Raad van Ministers, waardoor Rif en Colon als testcase kunnen dienen voor het nieuwe grondbeleid.
		E.7.5	Bijdrage aan de overheidskas.	1. Plan van aanpak inhaalslag correcte facturatie erfpacht en huur (incl. opschoning debiteurenadministratie) en ondersteuning verzakelijking overheidshuisvesting.	1 januari 2022		Uitwerking loopt voorspoedig.
THEMA F: ZORG							
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend				Curaçao werkt aan het beheersen en het bestrijden van (de gevolgen van) COVID-19, daarbij met mensen en middelen ondersteund door VWS. Dit is een doorlopende activiteit.

F.2	<p>In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en andere inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); – gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; – regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); – rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit. 	F.2.1	Afspraken die gemaakt worden in het vierlandenoverleg zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel.				<p>Begin december wordt een seminar op Sint Maarten gehouden met alle stakeholders bij F2, om met alle partijen betrokken bij de ziekenhuissamenwerking openstaande vragen, problemen en twijfels te kunnen verhelpen. Aan het einde van het seminar zijn de landen gereed voor een bestuurlijke (no) go. In de week na het seminar zal een ministerieel vierlandenoverleg georganiseerd worden waar de resultaten van het seminar aan de gezagdragers van de landen voorgelegd worden.</p>
F.3	<p>Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.</p>	F.3.1	<p>Een plan van aanpak vaststellen voor de inrichting van het traject om de duurzame betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van het zorgstelsel te realiseren. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant (modernisering zorgstelsel waaronder governance) meegenomen.</p>	2. Start overleg hervormingsprogramma "un Kòrsou Salú".	2022		
		F.3.2	<p>De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook E.4.1.3).</p>	2. Maandelijks rapportage SVB-maatregelen, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen.	Maandelijks, laatste dag van de maand.		<p>Rapportage tot en met oktober ontvangen.</p>

		F.3.3	Implementatie maatregelen ter minimalisering verliezen bij het ziekenhuis CMC.	1. Maandelijkse rapportage over voortgang gereed, waaruit de succesvolle voortgang van Curaçao blijkt om het doel – het minimaliseren van verliezen bij het CMC – te behalen. Hierbij kan worden verwezen naar de verschillende trajecten zoals beschreven in het Plan van aanpak 'Verduurzaming CMC'. De rapportage wordt iedere 15e van de maand vanaf augustus bij de TWO aangeleverd (doorlopend). 2. Actualisatie op het Plan van aanpak "Verduurzaming CMC" gereed.	Maandelijks per de 15e van de maand. 15 november 2021		Rapportage tot en met oktober ontvangen. De TWO heeft op 2 november een concept actualisatie ontvangen en deze op 6 november besproken met de NHC. De verwachting is dat op of kort na de deadline het geactualiseerde PvA gereed is en vastgesteld door de TWO en de RvM.
THEMA G: ONDERWIJS							
G.1	Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde: - onderwijskwaliteit, lesmethoden en – middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken. Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.	G.1.1	Uitvoeren doorlichting op basis van vastgesteld plan van aanpak.	2. Vastgesteld gezamenlijk framework en referentiepunt.	30 oktober 2021		Het plan van aanpak van de onderwijsdoorlichting Curaçao dat de Inspecties van Nederland en Curaçao samen hebben opgesteld is door de minister van OWCS aan de Ministerraad van Curaçao toegezonden ter behandeling/goedkeuring in de week van 22 november. Voldoende voortgang, deadline realiseerbaar.
				3. Tussenrapportage gereed.	30 april 2022		
				4. Eindrapportage gereed.	30 oktober 2022		
		G.1.2	Achterstallig onderhoud onderwijshuisvesting aanpakken.	3. Concept Strategisch huisvestingsplan (SHP) gereed.	30 september 2021		Uit het onderzoek blijkt dat het SHP een lange-termijn traject is. Dat moet in combinatie met de uitkomsten van G.1.1. Daardoor is een knip gemaakt tussen SHP en het starten met het onderhoud van de scholen o.b.v. een onderhoudsplan, zodat onderhoud niet hoeft te wachten op het opgestelde SHP. Het SHP is als nieuwe maatregel opgenomen onder G.1.2.10.
				4. Vaststellen SHP.	1 november 2021		Uit het onderzoek blijkt dat het SHP een lange-termijn traject is. Dat moet in combinatie met de uitkomsten van G.1.1. Daardoor is een knip gemaakt tussen SHP en het starten met het onderhoud van de scholen o.b.v. een onderhoudsplan, zodat onderhoud niet hoeft te wachten op het opgestelde SHP. Het SHP is als nieuwe maatregel opgenomen onder G.1.2.10.
				5. Opstarten bestuurlijke werkgroep.	30 oktober 2021		Dit traject loopt voortvarend, hier is mee begonnen onder begeleiding van het externe bureau wat het onderzoek heeft uitgevoerd.
			6. Vaststellen technische basishandboek door bestuurlijke werkgroep.	30 november 2021		Dit traject loopt voortvarend, hier is mee begonnen onder begeleiding van het externe bureau wat het onderzoek heeft uitgevoerd, waarvoor eind november een werkconferentie is belegd.	

				7. Selectie schoolgebouwen gereed.	30 november 2021		Dit traject loopt voortvarend, hier is mee begonnen onder begeleiding van het externe bureau wat het onderzoek heeft uitgevoerd, waarvoor eind november een werkconferentie is belegd.
				8. Vaststellen normen en aantal gebouwen op bestuurlijk niveau.	31 december 2021		Volgt uit bovenstaande acties.
				9. Onderhoudsplan inclusief financieringsplan.	28 februari 2022		Volgt uit bovenstaande acties.
				10. Opstellen strategisch huisvestingsplan.			Het strategisch huisvestingsplan kan pas worden afgerond als ook de doorlichting van het onderwijs is uitgevoerd en over is besloten (G.1.1). Opstellen hiervan zal parallel lopen aan het opstellen van het onderhoudsplan.
THEMA H: VERSTERKEN RECHTSSTAAT							
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend				Er zijn op dit moment geen indicaties dat de operationele uitvoeringscapaciteit als gevolg van extra bezuinigingen beperkt wordt.
		H.1.2	Evaluatie formatie, bezetting en begroting genoemde diensten van 2018-2021 om operationele uitvoeringscapaciteit te bepalen.	1. Evaluatie Politie, Landsrecherche en gevangeniswezen gereed.	31 december 2021		Curaçao werkt aan deze evaluatie. Op dit moment zijn er geen indicaties dat dit vertraging oploopt.
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	H.2.1	Dit wordt meegenomen in relatie tot H.19.				Zie H.19
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Op basis van vastgesteld plan van aanpak projectfase uitvoeren.	4. Concept wetsontwerp gereed.	1 januari 2022		De deadline voor het concept wetsontwerp was oorspronkelijk voorzien voor het JVO van januari 2022. Zoals aangegeven in Uitvoeringsagenda 4 was het onzeker of dit zou worden gehaald. Het concept wetsontwerp zal uiterlijk in het JVO van juli 2022 geagendeerd worden, of zoveel eerder als het gereed is.
H.11	De landen maken individueel met Nederland voor 1 februari 2021 afspraken over de versterking van het grenstoezicht die ingaan op 1 april 2021. Dit omvat in ieder geval afspraken over de inzet, capaciteit en de aansturing/commandovoering van de Koninklijke Marechaussee, de Douane en de Kustwacht.	H.11.1	Naar aanleiding van getekend protocol starten met implementatie van afspraken voor versterking grenstoezicht.	2. Start versterking grenstoezicht op basis van plan van aanpak (1 november 2021) en vaststelling daarvan (15 november 2021).	15 november 2021		Plan van aanpak is tijdig afgerond en aangeboden aan de Raad van Ministers ter bespreking.

H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.2	Aangewezen onafhankelijke organisatie controleert opvolging aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	1. Implementatie aanbevelingen worden gemonitord.	Doorlopend		Maandelijkse rapportage wordt op tijd aangeleverd.
H.17	Curaçao komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de CURMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroommogelijkheden van de CURMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.17.1	Opstellen plan van aanpak gericht op verdere professionalisering van de CURMIL, waar actualisatie van de Dienstplichtverordening een onderdeel van is.	2. Start actualiseren dienstplichtverordening.	15 september 2021		Uitvoering geschiedt in goed overleg met de Landen. Dit betreft versterking formatie, versterking opleidingssterkte en modernisatie dienstplichtverordening. Eerste twee basismaatregelen zijn in uitvoering. Verder werkt Defensie in overleg met CUR het actualiseringstraject van de dienstplichtverordening uit en zal een specifiekere tijdspad identificeren.
H.18	Curaçao heeft op 1 april 2021 de benodigde stageplaatsen beschikbaar gesteld ten behoeve van het Sociaal Vormings Traject. Curaçao en Defensie sluiten voor 1 februari 2021 een convenant dat hierop toeziet.	H.18.1	Op basis van een gesloten convenant benodigde stageplaatsen beschikbaar stellen.	1. Vastgesteld convenant	1 september 2021		Convenant is gereed.
				2. Arbeidsplaatsen beschikbaar stellen.	1 oktober 2021		Defensie is begonnen met de selectie van deelnemers aan het SVT. Arbeidsplaatsen zijn middels het convenant beschikbaar gesteld.
				3. Financiering gereed ten behoeve van arbeidsplaatsen	1 september 2021		Financiering was gereed ten tijde van ondertekening van het convenant. Het is van belang dat dit ook gereed blijft.
				4. Plan van aanpak SVP/LWT afgerond.	30 november 2021		Curaçao werkt aan dit plan van aanpak. Op dit moment zijn er geen indicaties dat dit vertraging oploopt.
				5. Aanvang opleiding.	1 maart 2022		
				6. Leerwerktrajecten beschikbaar.	1 juli 2022		
				7. Financiering gereed houden ten behoeve van arbeidsplaatsen.	31 maart 2022		

H.19	Curaçao komt met een getrappt plan voor de modernisering en hervorming van het aanbod van online-kansspelen. Dit plan bevat tevens een realistisch tijdpad met bijbehorende mijlpalen. De modernisering en hervorming omvat ten minste: 1. Wet- en regelgeving die voorziet in een onafhankelijke toezichthouder op online kansspelen. Zij verstrekt ook licenties en handhaaft indien nodig, waarbij als uiterste interventie de licentie kan worden ingetrokken. 2. Waarborgen dat aanbieders van online kansspelen vanuit Curaçao handelen conform wet- en regelgeving van de landen waarop zij zich richten. 3. Maatregelen om (via de Curaçao Gaming Control Board en de Belastingdienst) de door licentiehouders verschuldigde belastingen en licentievergoedingen te innen.	H.19.1	Uitwerken maatregel deel 1.	1. Concept plan van aanpak (inclusief conceptwetgeving) voor deel 1 afgerond.	15 november 2021		Voldoende voortgang in het opstellen en afronden van het plan van aanpak en de concept landsverordening.
				2. Vastgesteld plan van aanpak (inclusief conceptwetgeving) voor deel 1.	3 december 2021		Traject loopt (zie toelichting resultaat 1).

Bijlage A.3: Voortgang Uitvoeringsagenda Sint Maarten op activiteitsniveau

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting		
THEMA A: FINANCIËEL BEHEER							
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Onderzoek naar bestaande financiële werkprocessen, waaronder in ieder geval de processen procure to pay en order to cash, en een inventarisatie van de daarbij gebruikte systemen. Inclusief fit/gap analyse ten behoeve van A.1.2.	4. Concept onderzoeksrapportage gereed en aangeboden aan opdrachtgevers.	1 januari 2022	Het onderzoek loopt. SOAB brengt eerst de huidige processen in kaart en binnenkort start het externe onderzoeksbureau met het herontwerp van de processen en het in beeld brengen van de functionele eisen.	
				5. Definitieve onderzoeksrapportage opgeleverd.	Januari 2022		
		A.1.2	Verkenning mogelijkheden implementatie nieuw boekhoudsysteem.	1. Verkenning vereisten voor een nieuw aan te schaffen boekhoudsysteem voltooid.	Conform planning A.1.1		Zie toelichting A.1.1.
		A.1.3	Doorlichting door Nederland samen met Sint Maarten van de praktijk van het begrotingsproces (met name de voorbereiding en opstelling van de begroting voor het komende jaar en de uitvoering van het lopende jaar (begrotingswijzigingen): begrotingsproces, begrotingsregels, meerjarenramingen (gewone dienst en kapitaaldienst), taken/verantwoordelijkheden/bevoegdheden en (meest) relevante actoren.	4. Onderzoeksrapportage gereed en aangeboden aan opdrachtgever.	1 januari 2022		Het onderzoek loopt.
				5. Definitieve onderzoeksrapportage opgeleverd.	Januari 2022		Het onderzoek loopt.
		A.1.4	Vaststellen achterstallige jaarrekeningen.	2. Publicatie jaarrekeningen 2017 en 2018.	27 oktober 2021		De deadline is niet gehaald. Beide jaarrekeningen zijn inmiddels wel ter behandeling aangeboden aan de Staten.
				3a. Aanbieden jaarrekening 2019 aan Raad van Advies.	29 november 2021		Jaarrekening ligt ter controle bij SOAB en de verwachting is dat de deadline niet wordt gehaald. De huidige planning dient nader beschouwd te worden en er dient voldoende tijd opgenomen te worden voor de verschillende stappen.
				3b. Publicatie jaarrekening 2019.	4 maart 2022		Zie toelichting resultaat 3a.
				4a. Aanbieden jaarrekening 2020 aan Raad van Advies.	22 december 2021		Jaarrekening ligt ter controle bij SOAB en de verwachting is dat de deadline niet wordt gehaald. De huidige planning dient nader beschouwd te worden en er dient voldoende tijd opgenomen te worden voor de verschillende stappen.
				4b. Publicatie jaarrekening 2020.	4 maart 2022		Zie toelichting resultaat 4a.

		A.1.5	Op orde brengen van de balans door een opschoning van o.a. posten debiteuren, crediteuren en activa.	2. Procesbeschrijving opschoning vastgesteld.	1 september 2021		De deadline is niet gehaald. Er is een concept plan van aanpak voor de opschoning opgesteld, maar door o.a. de samenhang met A.1.1 en A.1.3 heeft de afstemming langer geduurd dan verwacht. De afstemming heeft echter wel geleid tot een gedegen plan, dat op korte termijn zal worden vastgesteld.
				3. Opschoning van balansposten afgerond.	1 mei 2022		De juiste stappen worden gezet in de uitvoering van deze activiteit. Uit het plan van aanpak is gebleken dat de omvang (doorlooptijd) van de opschoning groter is dan verwacht, wat er waarschijnlijk toe zal leiden dat de deadline zal moeten worden aangepast.
		A.1.6	Juridisch kader aanpassen als basis om financiële kolom te versterken.	1. inventarisatie landsverordeningen versterken financiële kolom.	1 maart 2022		Deze maatregel zal nog worden opgepakt op basis van de uitkomsten onder A.1.1 en A.1.3
A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.2.1	Uitvoeren van een peer review op het Department of Statistics	3. Self-assessment questionnaire ingevuld.	15 oktober 2021		De deadline is gehaald.
				4. Peer review visit uitgevoerd.	1 november 2021		De deadline is niet gehaald omdat er meer tijd nodig bleek te zijn om ingevulde questionnaire goed te analyseren en de peer review visit voor te bereiden. Deze is doorgeschoven naar begin januari 2022.
				5. Rapportage opgeleverd.	15 december 2021		De deadline is niet gehaald vanwege het doorschuiven van de peer review visit. De rapportage is doorgeschoven naar 1 maart 2022.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Sint Maarten laat door een externe accountant een controle uitvoeren op de opzet, bestaan en werking van het proces van de uitvoering loonsubsidieregeling voor de periode tot en met december 2020.	1. Uitvoeren controle en opleveren accountantsverslag van de bevindingen.	1 september 2021		Het accountantsverslag is op 15 september jl. opgeleverd en derhalve is het beoogde resultaat behaald.
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
A.5	Er wordt een Disaster Risk Management beleid, inclusief een Disaster Risk Financing strategie opgesteld en geïmplementeerd.	A.5.1	Opstellen van Disaster Risk Management beleid.	3. Visie op Disaster Risk Management gereed.	1 november 2021		Deze deadline is gehaald.
				4. Visie op Disaster Risk Management vastgesteld.	1 februari 2022		Traject loopt, visie is gereed.

THEMA B: KOSTEN EN EFFECTIVITEIT PUBLIEKE SECTOR

B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend.				Hiervoor wordt zorggedragen door Sint Maarten.
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-) overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Doelstelling is het versterken van de governance en van de bedrijfsvoering om (toekomstige) verliezen en daarmee risico's voor de begroting van Sint Maarten te voorkomen. Het is geen doelstelling om te komen tot afstoten dan wel (deels) vervreemden van (semi-) overheidsbedrijven en overheidsentiteiten die een vastgesteld publiek belang dienen.	B.2.2	Uitvoeren doorlichting overheids- nv's	2. Aanbestedingstraject gestart.	15 oktober 2021		Aanbestedingstraject is tijdig opgestart.
				3. Aanbesteding afgerond.	1 februari 2022		Loopt, traject is opgestart.
B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartstelsel binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	B.3.1	Afspraken die gemaakt worden in de regiegroep Luchtvaart zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.				
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Verkenning mogelijkheden wetgevingspool t.b.v. tijdelijke versterking wetgevingsfuncties.	2. Uitwerking van de meest kansrijke oplossingsrichtingen gereed.	1 november 2021		De oplossingsrichtingen zijn in fase 1 inzichtelijk gemaakt en er zijn kansrijke mogelijkheden voor ondersteuning van het wetgevingsproces geïdentificeerd en in gang gezet (fase 2). Het gaat hierbij o.a. om capaciteitsopbouw en het opzetten van een brede pool van wetgevingsjuristen en beleidsmedewerkers.
				3. Definitieve keuze voor een nader uit te werken oplossingsrichting gemaakt.	15 december 2021		De oplossingsmogelijkheden worden in de komende periode afgestemd.
		B.4.2	Doorlichting wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versoering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.1	Vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden.	2. Concept onderzoeksrapportage gereed en aangeboden aan opdrachtgever.	1 oktober 2021		De eerste conceptrapportage is medio september conform afspraak door het onderzoeksbureau opgeleverd. De conceptrapportage is door vertegenwoordigers van de Landen alsmede de begeleidingscommissie voorzien van feedback. Inmiddels hebben constructieve gesprekken plaatsgevonden tussen de TWO en de Landen en zijn afspraken gemaakt met het onderzoeksbureau ten aanzien van het verwerken van de opmerkingen/feedback in een tweede conceptrapportage. Deze is op 29 oktober jl. opgeleverd.
				3. Definitieve onderzoeksrapportage opgeleverd.	1 november 2021		Vorenstaande heeft tot gevolg dat de aanvankelijke planning niet gehaald is. Gezien het belang van zorgvuldigheid en het feit dat partijen voortdurend in gesprek zijn wordt het onderzoek in overleg (vermoedelijk eind november) later afgerond.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.1	Inventarisatie van de formatie, de bezetting en de daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van het ministerie van Justitie.	1. Formatieplan ministerie van Justitie gereed.			Aanvankelijk is op 25 juni jl. een formatieplan justitie opgeleverd. Echter, heeft de Minister van Justitie nadien aangegeven een gewijzigd plan in te zullen dienen. Tot op heden is de voortgang hierop niet bekend noch kon Sint Maarten een prognose geven voor de verwachte opleverdatum.
				2. Formatieplan ministerie van Justitie vastgesteld door de ministerraad van Sint Maarten en ingediend bij de Staten ter behandeling.			
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.1	Identificeren verbeterpunten op basis van overzicht van de bestaande situatie.	3. Bevindingen en aanbevelingen ten behoeve van de roadmap gereed.	1 november 2021		De Minister President van Sint Maarten heeft verzocht aanvullend onderzoek te laten verrichten naar aanleiding van één van de conclusies uit de rapportage die is opgesteld door een externe HR-expert en Sint Maarten. Het onderzoek wordt momenteel uitgevoerd en de resultaten worden eind van dit jaar verwacht. Daarna wordt in overleg bezien op welke wijze de resultaten onderdeel uit zullen maken van de roadmap.
				4. Bevindingen en aanbevelingen ten behoeve van de roadmap vastgesteld.	15 november 2021		Gezien vorenstaande wordt de roadmap later opgeleverd en vastgesteld.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Identificeren verbeterpunten op basis van overzicht van de bestaande situatie.	3. Bevindingen en aanbevelingen ten behoeve van de roadmap gereed.	1 november 2021		Zie toelichting op maatregel B.8.
				4. Bevindingen en aanbevelingen ten behoeve van de roadmap vastgesteld.	15 november 2021		

B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.2	Implementatieplan kostenverlaging en verbeteringen ten aanzien van huisvesting.	1. Implementatieplan gereed.	15 december 2021		De verwachting is dat de deadlines gaan worden gehaald.
				2. Implementatieplan vastgesteld.	1 februari 2022		Loopt, zie toelichting resultaat 1.
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
B.14	Sint Maarten zal voldoen aan de richtlijnen van het CFATF met betrekking tot bestrijding van fraude en witwassen. Er wordt een plan van aanpak opgesteld en geïmplementeerd.	B.14.1	Plan van aanpak National Risk Assessment.	1. Inventarisatie ten behoeve van National Risk Assessment gereed.	1 januari 2022		Op dit moment wordt een externe projectleider aangesteld die het schrijven van het plan van aanpak van de NRA alsmede de uitvoering daarvan op zich zal nemen. De voortgang op de inventarisatie verloopt volgens planning.
B.15	Om de corporate governance van overheidsbedrijven te verbeteren zal het "protocol corporate governance (2020)" (wettelijk) worden vastgelegd en zullen de adviezen van de taskforce corporate governance (2020) worden geïmplementeerd.	B.15.1	Instellen implementatieteam.	5. Aannemen procesmanager.	1 september 2021		De voorbereiding voor de aanstelling van de procesmanager duurt langer dan verwacht. Op dit moment worden de taken waargenomen door twee tijdelijke managers. Het aannemen van de procesmanager heeft prioriteit en zal naar verwachting snel worden geregeld.
		B.15.2	Uitvoeren implementatieplan.	2. Plan van aanpak vastgesteld.	23 augustus 2021		De deadline is gehaald.
				3. Voortgangsrapportage ingediend waaruit blijkt dat uitvoering van het implementatieplan in voldoende mate conform planning verloopt	15 november 2021		De voortgangsrapportage is tijdig opgeleverd.
		B.15.3	Versterken Corporate Governance Council.	2. Plan van aanpak vastgesteld.	23 augustus 2021		De deadline is gehaald.
THEMA C: BELASTINGEN							
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en	C.1.1	Doorlichting van het fiscale stelsel met als doel te komen tot een advies ten aanzien van een stelselhervorming gericht op vereenvoudiging van het stelsel, beperking van bestuurlijke inmenging en een verbreding van de belastinggrondslag.	1. Plan van aanpak aanvullend onderzoek hervorming fiscale stelsel gereed.	1 december 2021		Gezien de consensus die reeds bereikt is ten aanzien van de richting van het hervormingsvoorstel wordt aanvullend onderzoek op dit moment doorgeschoven. Prioriteit ligt op dit moment bij het verder uitwerken van de hervormingsvoorstellen op hoofdlijnen en daadwerkelijke impact middels doorrekeningen. Tevens is het van belang om stakeholders te consulteren ten aanzien van de beoogde richting van de voorstellen. Nadat deze consultatie heeft plaatsgevonden worden aanvullende onderzoeksvragen voorgelegd aan een fiscaal onderzoeksbureau.
				2. Plan van aanpak aanvullend onderzoek hervorming fiscale stelsel vastgesteld.	15 januari 2022		Traject loopt

	bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.			3. Onderzoeksopdracht aanbesteed.	1 april 2022		Traject loopt.
C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.2	Start informatie-uitwisseling.	1. Start informatie delen	1 september 2022		
				2. Start informatie ontvangen	1 september 2022		
C.3	Compliance-programma's worden voortgezet/opgesteld.	C.3.1	Wordt meegenomen in fase 2 van C.4.				
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.1	Fase 1: Uitvoeren van enkele quick reviews naar geïdentificeerde bottlenecks en quick wins.	3. Stuurgroep aangesteld.	1 oktober 2021		Stuurgroep is ingesteld.
				4. Onderzoeksopdrachten aanbesteed ten aanzien van: (a) onderzoek personele capaciteit en (b) onderzoek behoefte ICT-ondersteuning	1 oktober 2021		Binnen de werkgroep is overeengekomen dat ten aanzien van de personele capaciteit het uitwerken van de mogelijkheden voor duurzame capaciteitsopbouw prioriteit heeft, opdat op korte termijn gestart kan worden met voorbereidingen hiervan. Ten aanzien van de ICT-ondersteuning wordt besluitvorming over het portal afgewacht.
		C.4.2	Aanschaf online portal voor de invoer van de belastingmiddelen loonbelasting, Inkomstenbelasting en Belasting op bedrijfsomzetten.	1. Kosten-batenanalyse van de aanschaf van een portal.	1 november 2021		Kosten-baten analyse is opgesteld en aangevuld met de opgehaalde inzichten vanuit Belastingdienst Caribisch Nederland. Echter zijn nadien geen activiteiten meer verricht om te komen tot besluitvorming. Dit is gelegen in de complexiteit van het geheel. De implementatie van een portal leidt tot achterliggende vraagstukken ten aanzien van de huidige IT-omgeving en de database.
				2. Besluitvorming ten aanzien van aanschaf portal.	1 december 2021		Gezien de huidige stand van zaken ten aanzien van de meeromvattende benadering die gevolgd dient te worden voorafgaand aan de besluitvorming is het niet te verwachten dat dit op of rond 1 december gerealiseerd is.
		C.4.3	Opschonen van de CRIB-bestanden waarbij foutieve NAW-gegevens worden hersteld, relaties tussen entiteiten correct worden geregistreerd, personen die onterecht op actief staan worden gecorrigeerd.				Maatregel C.4.3 loopt mee in de uitvoering van C.4.4 onder quick win a.
		C.4.4	'Quick win'-maatregelen: voorbereiden en uitvoeren van (a) opschoning databestanden (zie C.4.3), (b) wegwerken achterstanden en (c) versneld innen en invorderen van achterstallige bedragen	3. Voorbereiding quick wins voltooid door het invullen van randvoorwaarden voor uitvoering, waaronder: werving tijdelijk personeel, gereedmaken kantoorruimte, opleiding/inwerktraject afgerond.	1 oktober 2021		De toekenning van de financiering middels een bijdrage vanuit Nederland voor onder meer maatregel C.4 uit het landspakket was voorwaardelijk voor het aangaan van verplichtingen door Sint Maarten in dit verband. Nu de financiering is toegekend kunnen deze offertes worden geaccepteerd en kan de voorbereiding van start gaan.

				4. Start uitvoering quick wins: (a) opschonen databestanden, (b) wegwerken achterstanden en (c) versneld innen en invorderen van achterstallige bedragen.	1 november 2021		Doordat de voorbereiding enkele weken vertraging heeft opgelopen start de daadwerkelijke uitvoering later dan beoogd.
				5. Voortgangsrapportage ten aanzien van de uitvoering van de quick wins inclusief reflectie.	1 maart 2022		Traject loopt.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Sint Maarten overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Overeenkomen onderlinge regeling tussen Nederland en Sint Maarten	1. Ambtelijke overeenstemming over inhoud en behandeling in Rijksministerraad.	1 januari 2022		Voor het overeenkomen van de Belastingregeling Nederland en Sint Maarten (BRNS) is (technische) assistentie ingeregeld. Afhankelijk van de voortgang tijdens de onderhandelingen is de verwachting dat de deadline gering wordt overschreden.
C.6	Wetgeving ten behoeve van ondertekening en inwerkingtreding Establishment Agreement Wereldbank wordt aangenomen en geïmplementeerd.	C.6.1	Implementatie wetgeving (belastingparagraaf) Establishment Agreement Wereldbank.	2. Aangepaste wetgevingsconcepten met een concept-Nader Rapport naar JZW verstuurd i.h.k.v. de wetstechnische toetsing.	1 oktober 2021		De aangepaste wetgevingsconcepten en het Nader Rapport zijn met een geringe vertraging naar JZ&W verstuurd.
THEMA D: FINANCIËLE SECTOR							
D.1	Er wordt een integrale doorlichting van de financiële sector uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.1.1	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig.	doorlopend		De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.
D.2	Er wordt een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.2.1	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zullen in lijn met de aanbevelingen van het IMF de transitie naar risico-gebaseerd toezicht en de versterking van toezichthandhaving worden geprioriteerd.	doorlopend		De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.
D.3	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke kosten van de eigen munt versus dollarisatie door een externe onafhankelijke partij. Besluit over wenselijke monetaire structuur. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen de maatregelen worden bepaald en geïmplementeerd.	D.3.1	Onderzoek naar dollarisatie door IMF.	2. CBCS zal op basis van de bevindingen van het IMF-rapport over de voor- en nadelen van de dollarisatie als eerste follow-up analyseren hoe de mogelijke nadelen die samenhangen met het hebben van een eigen munt in de landencontext het beste kunnen worden ondervangen.	Eind 2021		Het IMF heeft het onderzoek in juli afgerond en in augustus gepubliceerd. Daar kwamen diverse voor- en nadelen van het behouden van eigen munt dan wel invoering van een andere munt. CBCS heeft daar een korte appreciatie aan gewijd en werkt nog aan een uitgebreidere analyse van hoe de mogelijke nadelen die samenhangen met het hebben van een eigen munt in de landencontext het beste kunnen worden ondervangen.

D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Voortzetting plan van aanpak CBCS, ontwikkeling wetgevingskalender en afspraken met WJZ over versterking wetgevingscapaciteit.	2. Wetgevingskalender implementeren. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zullen in lijn met de aanbevelingen van het IMF zal bij de verdere uitvoering de modernisering van het resolutieraamwerk worden geprioriteerd. Daarnaast zal CBCS een roadmap ontwikkelen voor het adresseren van de resultaten van het geplande asset quality review.	doorlopend		De aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao - Sint Maarten, zijn door de CBCS verwerkt in een hervormingsprogramma. De uitvoering hiervan heeft voldoende voortgang.
D.5	De governance van de CBCS wordt versterkt, conform internationale best practices waaronder door het scheiden van verschillende taken binnen de CBCS.	D.5.1	Review naar interne organisatie.	1. Review afgerond.	Oktober 2021		Het onderzoek van het IMF is afgerond en er wordt gewerkt aan de opvolging van de aanbevelingen.
		D.5.2	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de interne organisatie van de CBCS.	1. Voortgang aanbevelingen naar aanleiding van review interne organisatie monitoren. Bij de opvolging van de aanbevelingen uit het IMF-rapport staat de absolute onafhankelijkheid van de CBCS voorop.	doorlopend		Traject loopt.
THEMA E: ECONOMISCHE HERVORMINGEN							
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor b	E.1.1	Onderzoek huidige arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	2. Plan van aanpak onderzoeksopdracht vastgesteld.	20 augustus 2021		Deze deadline is gehaald.
				5. Start van het aanbestedingstraject dan wel een (gezamenlijk) traject met de Wereldbank	1 september 2021		Deze deadline is gehaald.
				6. Aanbesteding afgerond.	15 november 2021		Deze deadline is gehaald. De selectie van offertes is afgerond.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.2	Implementatieplannen voor maatregelen tegengaan illegale tewerkstelling vaststellen.	3.a Implementatieplan kortetermijn-maatregelen gereed. onderdelen uitvoeringsplan desk research en intentieverklaring sociale partners.	15 oktober 2021		Deze deadline is gehaald.
				3.b. Implementatieplan korte termijn-maatregelen gereed; onderdeel lijst korte termijn maatregelen.	15 november 2021		Deze deadline is niet gehaald. In overleg met TWO is besloten de implementatieplannen van maatregelen in 'batches' te laten plaatsvinden om de hoeveelheid werk te spreiden.
				7. Gap analyse (vaststelling noodzaak aanvullend onderzoek) gereed.	1 december 2021		Deze deadline komt te vervallen. De gap analyse wordt onderdeel van resultaat nummer 8.

				8. Plan voor aanvullend onderzoek gebaseerd op gap-analyse gereed.	15 januari 2021		Het resultaat wordt aangepast in die zin dat gap analyse en onderzoek in één opdracht worden vervat.
				9. Agenda voor kortetermijnmaatregelen gereed, inclusief consultatie sociale partners.	15 januari 2021		Deze deadline blijft haalbaar op basis van een beperkte opzet (zie 3b)
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.1	Onderzoek naar stelsel van sociale zekerheid.	4. Onderzoeksvoorstel vastgesteld.	1 september 2021		Deze deadline is gehaald.
				5. Aanbestedingsproces gestart.	6 september 2021		Deze deadline is gehaald.
				6. Aanbestedingsproces afgerond.	2de kwartaal 2022		Het aanbestedingsproces is gaande.
E.5	Sint Maarten verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025) tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Sint Maarten en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.0	Dit wordt doorgeschoven naar de volgende uitvoeringsagenda.				
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningenstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.1	Onderzoek (nulmeting) ondernemerschap- en investeringsklimaat.	3. Onderzoeksopdracht aanbesteed.	1 september 2021		Deze deadline is gehaald.
				4. Concept-rapportage gereed en aangeboden aan opdrachtgevers.	1 december 2021		In twee overleggen zijn de conceptbevindingen met de begeleidingsgroep (SXM, EZK, TWO) gedeeld en besproken.
				5. Definitieve rapportage opgeleverd.	14 januari 2022		Traject loopt, zie toelichting resultaat 4.
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.1	Ontwikkelen van een roadmap met drie pijlers: 1. ruimtelijke ordening beleid; 2. erfpacht beleid; 3. wegwerken financiële achterstanden.	1. Road map gereed.	1 december 2021		Deze maatregel zal vertraging oplopen omdat een bezoek aan Sint Maarten door de in te schakelen expert tot op heden niet heeft kunnen plaatsvinden.
				2. Road map vastgesteld	15 januari 2022		Zie toelichting hierboven.

E.9	Ter bevordering van de wederopbouw worden, vooruitlopend op structurele aanpassingen, maatregelen getroffen om afhandeling van aanvragen (werk- en verblijfsvergunning) van buitenlandse zelfstandigen en medewerkers ten behoeve van NRPB en breder binnen een maand na indiening mogelijk te maken.	E.9.1	Vaststellen Landsbesluit ter aanvulling op artikel 3, derde lid, van de Landsverordening toelating en uitzetting, met als doel afhandeling van aanvragen (werk- en verblijfsvergunning) van buitenlandse zelfstandigen en medewerkers ten behoeve van NRPB en breder binnen een maand na indiening mogelijk te maken.	2. Inwerkingtreden Landsbesluit	Zo spoedig mogelijk		Deze is gepubliceerd.
THEMA F: ZORG							
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend.				Sint Maarten werkt aan het beheersen en het bestrijden van (de gevolgen van) COVID-19, daarbij met mensen en middelen ondersteund door VWS. Dit is een doorlopende activiteit.

F.2	In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en ander inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan: <ul style="list-style-type: none"> – reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); – gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; – regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); – rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit. 	F.2.1	Afspraken die gemaakt worden in het vierlandenoverleg zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda over deze maatregel.				Begin december wordt een seminar op Sint Maarten gehouden met alle stakeholders bij F2, om met alle partijen betrokken bij de ziekenhuissamenwerking openstaande vragen, problemen en twijfels te kunnen verhelpen. Aan het einde van het seminar zijn de landen gereed voor een bestuurlijke (no) go. In de week na het seminar zal een ministerieel vierlandenoverleg georganiseerd worden waar de resultaten van het seminar aan de gezagdragers van de landen voorgelegd worden.
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.1	Opstellen plan van aanpak met als doel het verhogen van de doelmatigheid en effectiviteit van de zorg op lange termijn (General Health Insurance).	2. Plan van aanpak gereed.	15 november 2021		Plan van aanpak is nagenoeg gereed op ambtelijk niveau; deadline wordt gehaald
				3. Plan van aanpak vastgesteld.	1 december 2021		Deadline is realistisch op basis van punt 2.
		F.3.2	Opstellen plan van aanpak met als doel het verhogen van de houdbaarheid van het zorgstelsel op de korte termijn, waarbij in ieder geval wordt gekeken naar het uitvoeren van behoefteterminstellingen, efficiënte inkoop medicijnen en preventieve zorg.	2. Plan van aanpak gereed.	1 maart 2022		Traject loopt.
				3. Plan van aanpak vastgesteld.	22 maart 2022		Traject loopt.
				5. Wetsontwerp wijziging ZV/OV loongrenzen naar Raad v Advies	1 oktober 2021		De deadline is niet gehaald, het wetsontwerp is naar de RvA gestuurd in de week van 15 november. Gezien de minimale doorlooptijd van het wetgevingsproces was een sneller resultaat niet reëel. Er wordt bovendien ingezet op een spoedprocedure voor parlementaire behandeling en invoering zo snel mogelijk in 2022.
				6. Wijziging ZV/OV loongrenzen van kracht.	1 januari 2022		Nadere monitoring en planning zijn nodig over de opties van invoering wijziging gedurende 2022/ terugwerkende kracht.

THEMA G: ONDERWIJS

G.1	Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde: - onderwijskwaliteit, lesmethoden en –middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken. Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.	G.1.1	Doorlichting van het onderwijsbestel.	4. Tussenrapportage gereed.	december 2021		Dit loopt op schema en de verwachting is dat de deadline zal worden gehaald.
				5. Eindrapportage gereed.	juli 2022		Traject loopt.

THEMA H: VERSTERKEN RECHTSSTAAT

H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend.				Er zijn op dit moment geen indicaties dat de operationele uitvoeringscapaciteit als gevolg van extra bezuinigingen beperkt wordt.
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	H.2.2	Implementatie van Plan van Aanpak	Workflow document en verification rapport vastgesteld.	31 december 2021		Het traject op Sint Maarten loopt goed. Daarnaast heeft J&V de werving van een liaison kansspelen voor de landen in gang gezet.
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Projectfase uitvoeren op basis van vastgesteld plan van aanpak.	4. Concept-wetsontwerp	januari 2022		De deadline voor het concept wetsontwerp was oorspronkelijk voorzien voor het JVO van januari 2022. Zoals aangegeven in de Uitvoeringsagenda was het onzeker of dit zou worden gehaald. Het concept wetsontwerp zal uiterlijk in het JVO van juli 2022 geagendeerd worden, of zoveel eerder als het gereed is.

H.11	De landen maken individueel met Nederland voor 1 februari 2021 afspraken over de versterking van het grenstoezicht die ingaan op 1 april 2021. Dit omvat in ieder geval afspraken over de inzet, capaciteit en de aansturing/commandovoering van de Koninklijke Marechaussee, de Douane en de Kustwacht.	H.11.1	Naar aanleiding van getekend protocol starten met implementatie van afspraken voor versterking grenstoezicht	2. Start versterking grenstoezicht.	1 oktober 2021		Sint Maarten werkt aan het plan van aanpak voor grenstoezicht. Momenteel wordt er gewerkt aan de concretisering van het plan (inclusief financiële paragraaf), naar aanleiding van eerdere feedback van NL. Dit kost extra tijd. Het plan van aanpak dient november 2021 afgerond te worden. Sint Maarten levert op 10 november 2021 een nieuwe versie op, en bespreekt deze in de week van 15 november met de minister van Justitie
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.1	Opvolgen aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving m.b.t. het criminaliteitsfonds.	4. Vaststelling besluitvormingsdocument over inrichting Criminaliteitsfonds	1 december 2021		Plan van aanpak is bijna gereed voor vaststelling. Op sommige punten mist nog praktische uitwerking van de beschreven stappen. Deze punten, alsmede een verzoek om een gesprek, zijn aangegeven in een mail van 3 november jl. aan Sint Maarten. Met inspanningen vanuit Sint Maarten is de deadline van 1 december mogelijk nog wel te halen.
H.20	Om de detentieomstandigheden te verbeteren zal Sint Maarten in overleg met Nederland de gemaakte afspraken verbetermaatregelen uit 2018 uitvoeren en zo nodig de hiervoor benodigde middelen vrijmaken en in de begroting opnemen.	H.20.1	Realiseren verbetermaatregelen.	1. Verbetermaatregelen gerealiseerd.	31 december 2021		Hoewel er voortgang wordt geboekt door Sint Maarten, is deze niet zodanig dat de verwachting is dat alle resterende verbetermaatregelen volledig zijn gerealiseerd bij de deadline van 31 december 2021. Sint Maarten zal de afronding van de maatregelen moeten bespoedigen, toelichten wat wordt gedaan om deadline wel te halen en onderbouwen waarom en op welke maatregelen dat niet lukt.
H.21	Om te voldoen aan de (internationale) eisen m.b.t. detentie zal Sint Maarten voor 15 februari 2021 met Nederland UNOPS de opdracht geven tot een vooronderzoek om te komen tot een lange termijn plan voor de detentiesituatie op Sint Maarten.	H.21.1	Opzetten Trustfund en bijbehorende overeenkomst door UNOPS, met Nederland als donor en Sint Maarten met eigen bijdrage in Trustfund.	1. Trustfund opgezet en bijbehorende overeenkomst getekend door UNOPS, SXM en BZK.			Nederland en Sint Maarten zijn stappenplan overeengekomen hoe te komen tot overeenkomst. Sint Maarten dient het proces van besluitvorming over afwijking van aanbesteding t.a.v. het traject met UNOPS te bespoedigen. Bilateraal zullen SXM en NL een (gezamenlijke) inzet richting UNOPS formuleren en afstemmen. Hiervoor is inzet van de betrokken bewindspersonen nodig, met name de ministers van Justitie en Financiën van Sint Maarten.

Bijlage B: Zienswijzen van de Landen op Uitvoeringsrapportage

Bijlage B.1: Zienswijze Aruba

Bijlage B.2: Zienswijze Curaçao

Bijlage B.3: Zienswijze Sint Maarten

Zienswijze

Van: het Land Aruba

Datum: 24 november 2021

Onderwerp: zienswijze van Land Aruba op de uitvoeringsrapportage van het landspakket vierde kwartaal 2021

Inleiding:

In het jaar 2020 heeft het Land Aruba een onderlinge regeling met Nederland gesloten als voorwaarde voor het ontvangen van de nodige liquiditeitssteun in de vorm van een kortlopende lening. Dit naar aanleiding van de COVID-19 pandemie. Aruba heeft de afgelopen periode zich met man en macht ingezet om te voldoen aan de hervormingsmaatregelen. Dit laatste in goed overleg met de Tijdelijke Werkorganisatie Nederland (TWO-NED), die op constructieve wijze toezicht houdt op het landspakket traject en dit traject mede begeleidt. Land Aruba is TWO-NED daarvoor zeer erkentelijk.

Het land Aruba zal zich volledig blijven inzetten om de uitdagingen ontstaan door de COVID-19 pandemie het hoofd te bieden, en om daarmee een sterker en meer bestendig Aruba te creëren. Dit met inachtneming van de hervormingen die op een zorgvuldige en verantwoorde wijze doorgevoerd zullen worden. Hiervoor is de steun van de Arubaanse samenleving onmisbaar.

In de afgelopen periode is op intensieve wijze door het lokale team van Aruba gewerkt aan het voldoen aan de gemaakte afspraken. Hetgeen grotendeels op succesvolle wijze is geschied. Enkele aandachtspunten worden hierna geïdentificeerd en nader beschreven.

Aandachtspunten:

● Capaciteit

- Land Aruba erkent hetgeen vermeld in de uitvoeringsrapportage inzake de beschikbare capaciteit en dat dit een risicofactor vormt voor de toekomstige voortgang van het landspakket. Op lokaal niveau worden waar mogelijk de nodige voorzieningen getroffen om het capaciteitsgebrek op te vangen. Gezien de samenloop van de maatregelen en de intensiteit daarvan is dit echter niet altijd mogelijk. Ook Aruba acht het van belang om de maatregelen te prioriteren naar mate van noodzaak, haalbaarheid en ernst. Hierover wordt op TWO-niveau gesproken. Aruba vraagt ook specifiek het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna 'het ministerie') om aandacht hiervoor.
- Een bijkomende risicofactor inzake die extra druk op de lokale capaciteit legt is het recentelijk aangepaste werkproces, waaronder begrepen maar niet beperkt tot de inkorting van de periode waarbinnen documenten ingeleverd kunnen worden. Deze unilaterale aanpassing door het ministerie bemoeilijkt de uitvoering van de werkzaamheden op zorgvuldige en slagvaardige wijze in de praktijk en raakt ook het landspakket. Het ministerie heeft aangeven bereid te zijn om hierover in overleg te gaan. Het uitgangspunt van land Aruba in deze is om op bilaterale en constructieve wijze de werkprocessen te optimaliseren.

● Aangepaste voorwaarden

- Een ander aandachtspunt behorend bij de aanpassing van de werkprocessen door het ministerie is het uitbreiden van de voorwaarden voor het ontvangen van liquiditeitssteun. Naast het voldoen aan de afspraken voortvloeiend uit het landspakket dient Land Aruba ook te voldoen aan 'eventuele aanvullende voorwaarden'. Dit laatste leidt tot grote onzekerheid en tot voorwaarden die worden gesteld buiten de reeds gemaakte afspraken om. De Raad van State van het Koninkrijk (Rvsk) heeft hier ook al eerder over gewaarschuwd. Tevens belemmert het stellen van aanvullende voorwaarden het lokale team bij een tijdige voorbereiding van zaken. Het ministerie heeft aangeven bereid te zijn in overleg te treden hierover.

● CAFT-traject

- Alhoewel er op ambtelijk niveau verkennende gesprekken gehouden zijn ten behoeve van het stroomlijnen van het CAFT-traject en het COHO-traject, is er nog

steeds sprake van een doorkruising van werkwijzen en uitgangspunten. De doorkruising leidt regelmatig tot situaties waarbij het land Aruba niet weet welke zienswijze leidend dient te zijn. Het land Aruba verzoekt het ministerie om de noodzakelijke interne afstemming tussen het CAFT en het COHO i.o. te laten plaatsvinden in aanloop naar de behandeling van de rijkswet COHO.

- **Betrokkenheid externen:**

- Bij de uitvoering van de verschillende maatregelen wordt er veelvuldig gebruik gemaakt van externe partijen die als opdrachtnemer deelnemen aan het landspakket. Het samenwerken met externen gaat in de regel goed, al zijn er enkele uitzonderingsgevallen. De samenwerking met sommige externe partijen is uitdagend verlopen, daar deze partijen gedurende de uitvoering van maatregelen van inzicht zijn veranderd of niet, dan wel met zeer veel moeite, bereid waren zich aan te passen aan de werkwijze behorende bij het landspakket. Dit met als gevolg dat bepaalde data in overleg tussen de TWO's (Aruba-Nederland) verschoven dienden te worden. De TWO's hebben afgesproken meer kritisch naar de aansturing van externen te kijken.

- **Specifieke maatregelen**

- **B5 doorlichting arbeidsvoorwaarden:** het Land Aruba maakt zich grote zorgen over het verloop van deze maatregel. Hoewel er verschillende gesprekken hieromtrent hebben plaatsgevonden waarbij er stevige discussies zijn gevoerd, is tot heden niet duidelijk of de aangekaarte foute aannames in het onderzoek voldoende zijn geadresseerd. Het land Aruba acht het buitengewoon onwenselijk als het onderzoek zou leiden tot onbruikbare resultaten. Hetgeen als een gemiste kans voor het teweegbrengen van verandering wordt ervaren.
- **F1 vermelding in uitvoeringsrapportage:** in de uitvoeringsrapportage staat per abuis vermeld dat het ministerie van VWS in samenwerking met Aruba werkt aan de bestrijding en beheersing van de COVID-19 pandemie. Het ministerie van VWS ondersteunt Aruba (ook met middelen) in grote mate bij de bestrijding en beheersing, waarvoor Aruba het ministerie zeer erkentelijk is. Echter het is het lokale team dat naar aanleiding van een nationaal geformuleerde visie de beheersing en bestrijding van de COVID-19 pandemie uitvoert en leidt.
- **H11: plan van aanpak grenstoezicht:** Bij het opstellen van deze Uitvoeringsrapportage zijn er constructieve gesprekken gevoerd tussen Nederland en Aruba inzake het plan van aanpak. De gesprekken hebben ertoe geleid dat er nu een akkoord is over het plan. Vervolgstappen worden momenteel ondernomen om het traject (aspect plan van aanpak) af te ronden en te formaliseren.

MINISTER PRESIDENT VAN CURAÇAO

Aan: De Rijksministerraad
D.t.k.v. de Staatssecretaris van
BZK
De heer R. Knops

Datum
24 november 2021

Zaaknummer
2021/040155

Uw brief

Uw kenmerk

Onderwerp
Reactie Curaçao op concept Uitvoeringsrapportage
Landspakketten Aruba, Curaçao en Sint Maarten – vierde
kwartaal 2021 (Landspakket Curaçao)

Pagina's

Bijlagen

1

Geachte Raad,

De Regering van Curaçao kan zich grotendeels vinden in de constatering die in de Uitvoeringsrapportage voor het vierde kwartaal 2021 zijn gedaan.

Op de actiepunten die in de vorige Uitvoeringsrapportage door de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO) zijn aangekaart is, conform de zienswijze van de regering, in het vierde kwartaal goede voortgang geboekt op zowel de inhoudelijke aspecten als in de samenwerking met de TWO, waardoor dezerzijds ook geen noodzaak bestaat verder in detail in te gaan op genoemde rapportage.

Mitsdien is de Nationale Hervormingscommissie van de Regering van Curaçao (NHC) door mij verzocht om, in goed overleg met de TWO, verder te gaan op de ingeslagen weg en ervoor te blijven zorgen dat door alle betrokkenen aan weerszijde van de relatie, afhankelijk van de specifieke verantwoordelijkheden terzake, op succesvolle wijze invulling wordt gegeven aan de verdere implementatie van de uitvoeringsagenda.

Hoogachtend,

G. Pisas
Minister-president,
tevens minister van Algemene Zaken

PRIME MINISTER OF SINT MAARTEN
Minister-President van Sint Maarten

Philipsburg, 24 november, 2021

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
De Staatsecretaris, de heer Raymond Knops,
Postbus 20011,
Turfmarkt 147,
2500 EA ,Den Haag,
Netherland.

Onderwerp: uitvoeringsrapportage Q3 2021
DIV# 012164/21

Geachte heer Knops,

Op woensdag 17 november jl., heeft Sint Maarten een kopie ontvangen van de concept uitvoeringsrapportage, met het verzoek om onze zienswijze, uiterlijk 24 november, aan het einde van de dag, kenbaar te maken.

Over het algemeen heeft de overheid van Sint Maarten wederom voldoende voortgang geboekt ondanks de structurele uitdaging omtrent capaciteit. In de rapportage wordt dit als voornaamste redenen genoemd voor het niet tijdig behalen van deadlines binnen het vierde kwartaal 2021. Met name het niet afronden van de jaarrekeningen van het land worden als illustratie gehanteerd voor de kwetsbaarheid van Sint Maarten ten aanzien van de uitvoeringscapaciteit. Daarnaast wordt aangegeven dat het zorgelijk is, omdat de deadlines hiervoor door Sint Maarten zelf aangedragen zijn. Het klopt dat Sint Maarten in overleg met de TWO en Cft de deadlines bepaald heeft.

Echter, ontbreekt hierbij de vermelding dat er in het proces voor de totstandkoming van de jaarrekeningen tevens externe partijen betrokken zijn, waarop Sint Maarten weinig tot geen vat heeft. De TWO heeft op haar beurt dan ook geadviseerd om het gehele proces voor het tot stand komen van de jaarrekeningen nader te onderzoeken, om te kunnen bepalen wat de exacte oorzaak van de vertragingen zijn. Daarnaast vind ik het tevens noemenswaardig dat er voor de jaarrekeningen, ondanks alles, toch een behoorlijke achterstand is weggewerkt en dat de rekeningen voor 2016, 2017 en 2018 afgerond zijn.

Dat capaciteit een zorgpunt is, is niet verassend. In relatie hiertoe, zijn tevens de juiste expertise en beschikbare middelen een steeds terugkerend vraagstuk. Tijdens diverse gesprekken tussen het ministerie van Algemene Zaken en de TWO met betrekking tot thema B 'Kosten en Effectiviteit Publieke Sector' worden deze vraagstukken dan ook veelvuldig aangekaart. En met name voor wat betreft het vinden van een duurzame oplossing hiertoe. Zo wordt er momenteel onder maatregel B.4 "Op basis van een integrale doorlichting zullen

Prime Minister / Minister-President

Government Administration Building
Post Office Box 943, Philipsburg / Soualiga road 1, Sint Maarten
(T) +721-5426058 ext. 2994

voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook de slagkracht van de ministeriele staven”, gezocht naar een tijdelijke oplossing voor het tekort aan wetgevingsjuristen. Beoogd hierbij werd in eerste instantie het ontwikkelen van een gedeelde wetgevingspool met Aruba en Curaçao voor de duur van het COHO-traject. De overheid van Sint Maarten is hier in mindere mate voorstander van, omdat dit de structurele problematiek niet perse oplost. Het delen van kortdurende technische assistentie biedt nl. geen oplossing voor het niet kunnen aantrekken en langdurig behouden van wetgevingsjuristen binnen de overheid.

De problemen rondom capaciteit, het niet kunnen aantrekken van de juiste expertise en het behouden ervan lijken te zijn veroorzaakt doordat de overheid van Sint Maarten als werkgever, o.a. qua arbeidsvoorwaarden, de laatste jaren steeds onaantrekkelijker is geworden. Deze conclusies worden op dit moment getrokken, omdat er steeds meer werknemers ontslag nemen. Daarnaast kunnen tevens openstaande vacatures op de hogere niveaus niet of nauwelijks gevuld worden.

Ook maatregelen B.5, B.6, B.8 en B.9 spelen hierbij een belangrijke rol.

Dat in de rapportage vermeld staat dat Sint Maarten zelf verantwoordelijk is voor het aandragen van oplossingen voor structurele issues zoals capaciteit is juist. Maar dit kan niet los gezien worden van de huidige maatregelen. In overleg met de TWO en in relatie tot de maatregelen onder thema B heeft Sint Maarten daarom geadviseerd om de problematiek strategisch aan te pakken ten behoeve van duurzame resultaten. Onder maatregel B.6 en in het kader van capaciteitsbuilding en *capacity retention* wordt in de volgende uitvoeringsagenda dan ook gestart met een medewerkers- en tevredenheidsonderzoek en een exit-survey om de oorzaak vast te stellen voor het niet kunnen behouden én het niet kunnen aantrekken van bepaalde expertise.

Tot slot wil ik nog een kritische kanttekening plaatsen bij het feit dat met de maatregelen in de uitvoeringsagenda met name gekeken wordt naar het reduceren van de kosten van de publieke sector. Hierbij moet het belang van een duurzame inzetbaarheid van ambtenaren evenwel niet vergeten worden. De overheid is de komende jaren namelijk sterk afhankelijk van de inzetbaarheid van ambtenaren om de hervormingen tot stand te kunnen brengen. Door met name naar het kostenplaatje te kijken en niet naar de opbrengsten van het investeren in ambtenaren worden de (financiële) opbrengsten van een duurzaam inzetbaarheidsbeleid op de middel- en lange termijn wellicht gemist.

Ik hoop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Silveria E. Jacobs
Minister-President van Sint Maarten

Prime Minister / Minister-President

Government Administration Building
Post Office Box 943, Philipsburg / Soutaliga road 1, Sint Maarten
(T) +721-5426058 ext. 2994

Bijlage C: Reactie Tijdelijke Werkorganisatie op Zienswijzen

Bijlage C.1: Reactie TWO op zienswijze Aruba

Aruba geeft in haar zienswijze aan zich grotendeels te kunnen vinden in de Uitvoeringsrapportage. De algemene opmerkingen van Aruba ten aanzien van de uitvoering van het Landspakket zijn helder en geven geen aanleiding tot een nadere reactie van de TWO.

Hieronder volgt een reactie op de specifieke aandachtspunten die Aruba adresseert in de zienswijze.

B.5 (Vergelijkend onderzoek arbeidsvoorwaarden): De TWO is op de hoogte van de zorgen van Aruba ten aanzien van het verloop van de maatregel. Naar aanleiding van door Aruba in de begeleidingscommissie aangegeven bezwaarpunten ten aanzien van de tweede conceptrapportage heeft een aanvullend gesprek plaatsgevonden met het onderzoeksbureau. Gedurende dit gesprek zijn afspraken gemaakt over de verwerking van deze punten en over de afronding van het rapport. De TWO verwacht dat met de toegezegde aanpassingen een eindrapport ontstaat dat voldoende aanknopingspunten biedt voor het vervolgtraject.

F.1 (COVID-19 aanpak): Naar aanleiding van de terechte opmerkingen van Aruba in de zienswijze is de tekst in de uitvoeringsrapportage als volgt aangepast: "Aruba werkt aan het beheersen en het bestrijden van (de gevolgen van) COVID-19, daarbij met mensen en middelen ondersteund door VWS. Dit is een doorlopende activiteit." In de rapportage over Curaçao en Sint Maarten (respectievelijk Annex A.2 en A.3) is bij maatregel F.1 de tekst op vergelijkbare wijze aangepast.

H.11 (Grenstoezicht): In de versie van de Uitvoeringsrapportage waarop Aruba heeft gereageerd met haar zienswijze, stond maatregel H.11 op oranje vanwege een inhoudelijk verschil van inzicht tussen Aruba en Nederland over het Plan van Aanpak. Zoals Aruba terecht opmerkt is er inmiddels ambtelijk overeenstemming bereikt over dit Plan van Aanpak. Vervolgstappen zijn in gang gezet en verwachting is dat het Plan van Aanpak vóór 1 december wordt vastgesteld. Daarom is de rapportage aangepast en kleurt deze maatregel in Bijlage A.1 nu groen.

Aruba benoemt in haar zienswijze tevens een aantal algemene aandachtspunten voor het Ministerie van BZK. Deze vallen buiten de invloedssfeer van de TWO en het bestek van deze uitvoeringsrapportage. Daarom wordt er hier niet verder op ingegaan; de aandachtspunten worden doorgeleid naar het Ministerie van BZK met het verzoek om hierover het gesprek aan te gaan.

Bijlage C.2: Reactie TWO op zienswijze Curaçao

De zienswijze van Curaçao op de Uitvoeringsrapportage geeft geen aanleiding tot een nadere reactie van de TWO.

Bijlage C.3: Reactie TWO op zienswijze Sint Maarten

Sint Maarten geeft in haar zienswijze aan dat het noemenswaardig is dat ten aanzien van de jaarrekeningen al een behoorlijke achterstand is weggewerkt. De TWO onderschrijft dit en ziet dat het opstellen van achterstallige jaarrekeningen voortvarend wordt opgepakt. Wel wil de TWO benadrukken dat Sint Maarten zelf verantwoordelijk is voor het tijdig behalen van de in de Uitvoeringsagenda opgenomen deadlines en de

afspraken die hierover worden gemaakt met de externe partijen, die betrokken zijn bij dit proces. De TWO gaat er dan ook vanuit dat volgende deadlines wel worden gehaald. Het voorgenomen onderzoek naar deze processen zal hier bij helpen.

Verder geeft Sint Maarten aan dat ze de problematiek rondom capaciteit bij de overheid strategisch willen oppakken zodat duurzame resultaten kunnen worden gerealiseerd. TWO deelt deze mening en kijkt uit naar een voortzetting van de constructieve dialoog en samenwerking met Sint Maarten op dit terrein evenals de andere terreinen.

De kanttekening uit de zienswijze betreffende de duurzame inzetbaarheid van ambtenaren is helder. Zoals hierboven ook aangegeven, erkent de TWO de capaciteitsproblematiek en is daarover in overleg met Sint Maarten.